

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قانون نمونه آنسترال (۲۰۲۰م) برای مشارکت عمومی – خصوصی

نشریه شماره ۸۶۰

آخرین ویرایش: ۱۵-۰۵-۱۴۰۱

معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی
امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران

nezamfanni.ir

۱۴۰۱



omoorepeyman.ir

اصلاح مدارک فنی

خواننده گرامی:

امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی سازمان برنامه و بودجه کشور، با استفاده از نظر کارشناسان برجسته مبادرت به تهیه این ضابطه کرده و آن را برای استفاده به جامعه مهندسی کشور عرضه نموده است. با وجود تلاش فراوان، این اثر مصون از ایرادهایی نظیر غلط‌های مفهومی، فنی، ابهام، ابهام و اشکالات موضوعی نیست. از این‌رو، از شما خواننده گرامی صمیمانه تقاضا دارد در صورت مشاهده هر گونه ایراد و اشکال فنی، مراتب را بصورت زیر گزارش فرمایید:

۱) در سامانه مدیریت دانش اسناد فنی و اجرایی (سما) ثبت‌نام فرمایید:
sama.nezamfanni.ir

۲) پس از ورود به سامانه سما و برای تماس احتمالی، نشانی خود را در بخش پروفایل کاربری تکمیل فرمایید.

۳) به بخش نظرخواهی این ضابطه مراجعه فرمایید.

۴) شماره بند و صفحه موضوع مورد نظر را مشخص کنید.

۵) ایراد مورد نظر را بصورت خلاصه بیان دارید.

۶) در صورت امکان متن اصلاح شده را برای جایگزینی ارسال کنید.

کارشناسان این امور نظرهای دریافتی را به دقت مطالعه نموده و اقدام مقتضی را معمول خواهند داشت.

پیشاپیش از همکاری و دقت نظر شما قدردانی می‌شود.

نشانی برای مکاتبه: تهران، میدان بهارستان، خیابان صفی علی‌شاه - سازمان برنامه و

بودجه کشور، امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران - مرکز تلفن ۳۳۲۷۱

web: nezamfanni.ir

Email: nezamfanni@mporg.ir



باسمه تعالی

پیشگفتار

نقش بخش عمومی و دولتی و بخش خصوصی در توسعه پروژه‌های زیربنایی در طول تاریخ دچار دگرگونی زیادی شده است. در قرن نوزدهم میلادی، بسیاری از پروژه‌هایی که منجر به ارائه خدمات عمومی می‌شد، مانند روشنایی خیابان با چراغ‌های گازی، توزیع برق، تلگراف و تلفن، قطار با موتور بخار و تراموای برقی، جاده‌های اولیه و کانال آب، توسط بخش خصوصی تأمین مالی و اجرا می‌گردید و در آن دوره، گسترش سریع تأمین مالی پروژه‌های بین‌المللی، از جمله ارائه اوراق قرضه بین‌المللی برای تأمین مالی راه‌آهن یا سایر پروژه‌های زیربنایی مشهود بود.

در قرن بیستم اما، روند جهانی به سمت توسعه پروژه‌های زیربنایی و خدمات عمومی توسط بخش عمومی و دولتی سوق پیدا نمود. بهره‌برداری از پروژه‌های زیربنایی اغلب به شکل دولتی انجام می‌شد و برای کاهش رقابت، تحت ادغام و تملک توسط دولت قرار می‌گرفتند. در بسیاری از کشورها، ارائه خدمات عمومی به مردم توسط بخش خصوصی، به شکل محدود و بر اساس مجوز یا اعطای امتیاز از جانب دولت انجام می‌گرفت. اقتصاد جهانی نیز در این دوره با کاهش رقابت و بسته بودن مواجه بود و در بسیاری از کشورها، اولویت بخش عمومی در ارائه خدمات زیربنایی در قانون اساسی گنجانده شد.

در آغاز سال‌های ۱۹۸۰ میلادی به بعد، روند معکوس به سمت مشارکت بخش خصوصی و رقابت در پروژه‌های زیربنایی شکل گرفت. مهمترین عواملی که به شکل‌گیری این روند منجر گردید عبارت بود از پیشرفت سریع فناوری، بدهی و محدودیت‌های بودجه‌ای دولت، توسعه بازارهای مالی ملی و بین‌المللی و تجارب موفق مشارکت بخش خصوصی در توسعه پروژه‌های زیربنایی. در این دوره، بسیاری از کشورها قوانین جدیدی را به منظور ایجاد بستری برای پررنگ کردن نقش بخش خصوصی و همچنین اصلاح ساختار بازار و سیاست‌های رقابتی تصویب نمودند.

کشور ما نیز مستثنی از روند یادشده در طی سال‌های اخیر نبوده و بعد از دوره‌ای که اقتصاد دولتی و نقش دولت در توسعه پروژه‌های زیربنایی پررنگ بود، سیاست‌های کلی به منظور افزایش نقش بخش خصوصی در اقتصاد و توسعه پروژه‌ها و ارائه خدمات عمومی تبیین گردید و متعاقب آن، قوانین و مقررات مختلفی برای تأمین این هدف مورد تصویب قرار گرفت.



یکی از روش‌های مهم برای افزایش نقش بخش خصوصی در توسعه و بهره‌برداری پروژه‌های زیربنایی و ارائه خدمات عمومی به مردم، استفاده از «مشارکت عمومی - خصوصی» است که با هماهنگی امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران در سازمان برنامه و بودجه کشور، تهیه و تدوین قوانین و مقررات و اسناد فنی و سایر ضوابط مربوط به آن در دستور کار قرار دارد. به‌منظور بهره‌گیری از تجارب بین‌المللی و توصیه‌های نهادهای بین‌المللی، سند حاضر با موضوع ترجمه و بررسی قانون نمونه برای مشارکت عمومی - خصوصی که توسط کمیسیون حقوق تجارت بین‌المللی سازمان ملل متحد (آنسیترال - UNCITRAL) در سال ۲۰۲۰ میلادی منتشر شده است، پس از بررسی بر اساس نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور، موضوع ماده (۳۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و آیین‌نامه اجرایی آن و ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور و آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی مصوب هیأت وزیران، تدوین و ابلاغ گردید.

علیرغم تلاش، دقت و وقت زیادی که برای تهیه این مجموعه صرف گردید، این مجموعه مصون از وجود اشکال و ابهام در مطالب آن نیست. لذا در راستای تکمیل و پربار شدن این ضابطه از کارشناسان محترم درخواست می‌شود موارد اصلاحی را به امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال کنند. کارشناسان سازمان پیشنهادهای دریافت شده را بررسی کرده و در صورت نیاز به اصلاح در متن نشریه، با همفکری نمایندگان جامعه فنی کشور و کارشناسان مجرب این حوزه، نسبت به تهیه متن اصلاحی، اقدام و از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی نظام فنی و اجرایی کشور برای بهره‌برداری عموم، اعلام خواهند کرد. به همین منظور و برای تسهیل در پیدا کردن آخرین ضوابط ابلاغی معتبر، در بالای صفحات، تاریخ تدوین مطالب آن صفحه درج شده است که در صورت هرگونه تغییر در مطالب هر یک از صفحات، تاریخ آن نیز اصلاح خواهد شد. از این‌رو همواره مطالب صفحات دارای تاریخ جدیدتر معتبر خواهد بود.

حمید امانی همدانی

معاون فنی، امور زیربنایی و تولیدی

مرداد ۱۴۰۱



تهیه و کنترل «ترجمه قانون نمونه آنسیترال برای مشارکت عمومی - خصوصی»
[نشریه شماره ۸۶۰]

اعضای گروه تهیه کننده:

امیر امیری دیبا فوق لیسانس مهندسی عمران - سازمان برنامه و بودجه کشور
مهندسی و مدیریت ساخت

اعضای گروه هدایت و راهبری:

سیدجواد قانع فر	دکتری مهندسی عمران	سازمان برنامه و بودجه کشور
مژگان خانلو	دکتری مالی	سازمان برنامه و بودجه کشور
محمد مرادخانی	لیسانس مهندسی عمران	سازمان برنامه و بودجه کشور



فهرست مطالب

مقدمه	۱
مبانی و مفاهیم	۱۱
زیرساخت‌های عمومی یا خدمات عمومی	۱۱
مشارکت عمومی - خصوصی	۱۲
اشکال مشارکت (نقش) بخش خصوصی در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی	۱۳
پروژه‌هایی (زیرساخت‌هایی) که دولت مالک و بهره‌بردار است	۱۳
پروژه‌هایی (زیرساخت‌هایی) که دولت مالک و بخش خصوصی بهره‌بردار است	۱۴
پروژه‌هایی (زیرساخت‌هایی) که بخش خصوصی مالک و بهره‌بردار است	۱۵
ساختارهای تأمین مالی و منابع مالی برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی	۱۶
مفهوم تأمین مالی پروژه‌محور	۱۶
منابع مالی برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی	۱۸
ارکان اصلی (ذی‌نفعان) در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی	۲۳
دستگاه اجرایی و سایر نهادهای دولتی	۲۳
شرکت پروژه و مجریان پروژه	۲۴
وام‌دهندگان	۲۵
مؤسسات مالی بین‌المللی و مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی و تشویق سرمایه‌گذاری	۲۶
شرکت‌های بیمه	۲۷
کارشناسان و مشاوران مستقل	۲۷
متن اصلی و ترجمه قانون نمونه	۲۹
فصل اول: مقررات عمومی	۲۹
ماده (۱) - اصول مشارکت عمومی - خصوصی (ع-خ)	۲۹
ماده (۲) - تعاریف	۲۹



ماده (۳) - دستگاه اجرایی مجاز به عقد قرارداد مشارکت ۳۲

ماده (۴) - بخش‌های زیربنایی واجد شرایط ۳۲

فصل دوم: برنامه‌ریزی و آماده‌سازی پروژه ۳۳

ماده (۵) - پیشنهاد پروژه‌های مشارکت ع-خ ۳۳

ماده (۶) - تأیید پیشنهاد پروژه مشارکت ع-خ ۳۶

ماده (۷) - هماهنگی اداری ۳۹

فصل سوم: ارجاع قرارداد ۴۰

ماده (۸) - مقررات عمومی ۴۰

مبحث اول: پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان ۴۱

ماده (۹) - هدف و فرآیند پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان ۴۱

ماده (۱۰) - معیارهای پیش‌ارزیابی ۴۶

ماده (۱۱) - شرکت کنسرسیوم در فرآیند پیش‌ارزیابی ۴۹

ماده (۱۲) - تصمیم‌گیری در پیش‌ارزیابی ۵۰

مبحث دوم: فرآیند درخواست برای پیشنهاد ۵۲

ماده (۱۳) - تعیین فرآیند انتخاب ۵۲

ماده (۱۴) - مفاد درخواست برای پیشنهاد ۵۵

ماده (۱۵) - تضامین ارائه پیشنهاد ۵۷

ماده (۱۶) - شفاف‌سازی و اصلاحات ۵۹

ماده (۱۷) - درخواست برای پیشنهاد دومرحله‌ای ۶۰

ماده (۱۸) - درخواست برای پیشنهاد به‌همراه مذاکره ۶۲

ماده (۱۹) - معیارهای ارزیابی ۶۴

ماده (۲۰) - مقایسه و ارزیابی پیشنهادها ۶۶

ماده (۲۱) - ارزیابی مجدد معیارهای صلاحیت (ارزیابی کیفی مجدد) ۶۷

ماده (۲۲) - ارجاع قرارداد ۶۸



مبحث سوم: مذاکره مستقیم برای عقد قرارداد مشارکت با یک یا چند پیشنهاددهنده ۷۰

ماده (۲۳) - شرایطی که انجام مذاکره مستقیم مجاز است..... ۷۰

ماده (۲۴) - فرآیند انجام مذاکرات مستقیم برای عقد قرارداد مشارکت..... ۷۳

مبحث چهارم: پیشنهادهای غیراعلانی..... ۷۴

ماده (۲۵) - پذیرش پیشنهادهای غیراعلانی..... ۷۴

ماده (۲۶) - فرآیند پذیرش پیشنهادهای غیراعلانی..... ۷۴

ماده (۲۷) - پیشنهادهای غیراعلانی که مشمول مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا

سایر حقوق انحصاری نیستند..... ۷۷

ماده (۲۸) - پیشنهادهای غیراعلانی که مشمول مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا

سایر حقوق انحصاری هستند..... ۷۸

مبحث پنجم: سایر مقررات..... ۸۰

ماده (۲۹) - محرمانگی اطلاعات..... ۸۰

ماده (۳۰) - اطلاعیه عقد قرارداد..... ۸۱

ماده (۳۱) - مستندسازی فرآیند انتخاب و عقد قرارداد..... ۸۲

ماده (۳۲) - رسیدگی به شکایت..... ۸۲

فصل چهارم: مفاد و اجرای قرارداد مشارکت ۸۳

ماده (۳۳) - مفاد قرارداد مشارکت..... ۸۳

ماده (۳۴) - قانون حاکم بر قرارداد مشارکت..... ۸۹

ماده (۳۵) - ساختار شرکتی که توسط طرف خصوصی تأسیس می‌شود..... ۸۹

ماده (۳۶) - مالکیت مستحقات و دارایی‌های پروژه..... ۹۱

ماده (۳۷) - تملک زمین پروژه و سایر حقوق مربوطه..... ۹۲

ماده (۳۸) - حق ارتفاق (حق عبور و دسترسی)..... ۹۳

ماده (۳۹) - ترتیبات مالی..... ۹۵

ماده (۴۰) - حق وثیقه‌گذاری..... ۹۷



- ماده (۴۱) - واگذاری قرارداد مشارکت به اشخاص ثالث ۹۸
- ماده (۴۲) - انتقال سهام کنترلی در شرکت پروژه متعلق به طرف خصوصی ۹۹
- ماده (۴۳) - بهره‌برداری از مستحقات پروژه ۱۰۰
- ماده (۴۴) - جبران خسارات ناشی از تغییرات در قوانین و مقررات ۱۰۱
- ماده (۴۵) - الحاقیه قرارداد مشارکت ۱۰۱
- ماده (۴۶) - کنترل مستحقات پروژه توسط دستگاه اجرایی ۱۰۷
- ماده (۴۷) - جایگزینی طرف خصوصی ۱۰۷
- فصل پنجم - مدت، تمدید و خاتمه و فسخ قرارداد مشارکت ۱۰۸**
- مبحث اول - مدت و تمدید قرارداد مشارکت ۱۰۸
- ماده (۴۸) - مدت قرارداد مشارکت ۱۰۸
- ماده (۴۹) - تمدید قرارداد مشارکت ۱۰۹
- مبحث دوم - خاتمه یا فسخ قرارداد ۱۱۰
- ماده (۵۰) - فسخ قرارداد مشارکت توسط دستگاه اجرایی ۱۱۰
- ماده (۵۱) - خاتمه قرارداد مشارکت توسط طرف خصوصی ۱۱۱
- ماده (۵۲) - خاتمه قرارداد توسط طرفین ۱۱۳
- مبحث سوم - اقدامات پس از خاتمه/فسخ یا انقضای قرارداد مشارکت ۱۱۳
- ماده (۵۳) - جبران خسارات در خاتمه قرارداد مشارکت ۱۱۳
- ماده (۵۴) - اقدامات مربوط به انتقال مستحقات ۱۱۴
- فصل ششم - حل و فصل اختلافات ۱۱۵**
- ماده (۵۵) - اختلافات بین دستگاه اجرایی و طرف خصوصی ۱۱۵
- ماده (۵۶) - اختلافات مربوط به مشتریان یا کاربران مستحقات زیربنایی یا دیگر اشخاص ۱۱۶
- ماده (۵۷) - سایر اختلافات ۱۱۶



مقدمه

کمیسیون حقوق تجارت بین‌المللی سازمان ملل متحد (آنسیترال - UNCITRAL)، در ۲۶ آذرماه ۱۳۴۵ به‌عنوان یکی از ارکان تخصصی سازمان ملل متحد توسط مجمع عمومی تأسیس گردید؛ هدف این کمیسیون استانداردسازی چارچوب‌های قانونی برای تجارت بین‌المللی از طریق تهیه و تدوین اسناد راهنما و قوانین و مقررات نمونه است. زمینه‌های کلیدی که تاکنون اسناد مزبور برای آنها تهیه شده است عبارتند از حل اختلاف، شیوه‌های قراردادی بین‌المللی، حمل و نقل، ورشکستگی، تجارت الکترونیک، پرداخت‌های بین‌المللی، معاملات با حق وثیقه (تسهیلات مالی و اعتباری)، تدارکات دولتی و خرید و فروش کالا. از مهمترین اسناد منتشره توسط نهاد یادشده که در ایران بیشتر مورد توجه قرار گرفته است، اسناد مربوط به تدارکات دولتی (مناقصات) و راه‌حل‌های جایگزین حل و فصل اختلافات (سازش، میانجی‌گری و داوری) بوده است که از آنها در تدوین قوانین و مقررات کشور نیز استفاده شده است. از آخرین اسناد منتشره توسط آنسیترال، قانون نمونه برای مشارکت عمومی - خصوصی است که در سال ۲۰۲۰ میلادی با هدف ایجاد چارچوب قانونی استاندارد برای پیاده‌سازی قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی به‌منظور توسعه و بهبود خدمات زیربنایی تدوین شده است. قانون نمونه برای مشارکت عمومی - خصوصی شامل شش فصل و (۵۷) ماده است؛ فصول قانون نمونه مزبور عبارتند از:

فصل اول با موضوع اصول و قواعد کلی و تعاریف مشتمل بر (۴) ماده؛

فصل دوم با موضوع برنامه‌ریزی و آماده‌سازی پروژه مشتمل بر (۳) ماده؛

فصل سوم با موضوع فراخوان و ارجاع قرارداد مشتمل بر (۲۵) ماده؛

فصل چهارم با موضوع مفاد و اجرای قرارداد مشارکت مشتمل بر (۱۵) ماده؛

فصل پنجم با موضوع مدت، تمدید و خاتمه و فسخ قرارداد مشتمل بر (۷) ماده؛ و



فصل ششم با موضوع حل اختلاف مشتمل بر (۳) ماده.

از مهمترین ویژگی‌های قانون نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

(۱) این قانون به موضوعاتی پرداخته است که به‌طور مستقیم در قوانین خاص مشارکت عمومی - خصوصی اهمیت دارد و با سایر زمینه‌های قانونی مؤثر بر مشارکت عمومی - خصوصی سروکار ندارد.

(۲) در بسیاری از مواد قانون نمونه، بعد از اشاره به اصول و قواعد کلی ضروری برای پیاده‌سازی موفق مشارکت عمومی - خصوصی، به‌منظور تبیین جزئیات، به قوانین و مقررات هر کشور ارجاع شده است. به عبارت دیگر با در نظر گرفتن محدودیت مزبور در بند اول، می‌توان گفت رویکرد آنسیترال برای پیاده‌سازی موفق مشارکت عمومی - خصوصی، چارچوب ترکیبی از قوانین و مقررات است که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر مشارکت عمومی - خصوصی تأثیر دارد؛ بدین معنی که علاوه بر لزوم تدوین قانون خاص برای موضوع یادشده، می‌بایست از ظرفیت‌های سایر قوانین و مقررات هر کشور از جمله موارد مربوط به تدارکات دولتی (مناقصات)، فراخوان عمومی دولتی، شرایط پیمان دولتی، مستندسازی و اطلاع‌رسانی، تملک و بهره‌برداری زمین، مقررات بخشی و حل اختلافات بهره‌گیری نمود. همچنین، آنسیترال به‌طور کلی توصیه می‌کند از تدوین قوانین سفت و سخت یا با جزئیات زیاد در مورد جنبه‌های قراردادی که در بیشتر موارد با ماهیت بلندمدت آنها سازگار نیست، پرهیز شود و جزئیات فنی، مالی و قراردادی مورد نیاز در قالب مقررات و ضوابط تبیین گردد.

(۳) در تدوین قانون نمونه آنسیترال تأکید شده است که اجرای موفقیت‌آمیز قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی، علاوه بر ایجاد چارچوب قانونی مناسب، مستلزم اقتضائات و اقدامات مختلفی فراتر از آن، مانند ساختارها و رویه‌های متناسب اداری، ظرفیت و



توانایی سازمانی، تخصص فنی، منابع انسانی و مالی مناسب و ثبات اقتصادی نیز خواهد بود.

۴) قانون نمونه و توصیه‌های ارائه‌شده در راهنمای مربوط به آن، با هدف دستیابی به تعادلی بین تسهیل قراردادهای مشارکت و حفاظت از منافع عمومی تدوین شده است؛ منافع عمومی که توسط اکثر نظام‌های حقوقی به رسمیت شناخته شده‌اند، هرچند دارای تفاوت‌هایی در نحوه سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری هستند. از جمله مهمترین منافع عمومی می‌توان به تداوم در ارائه خدمات عمومی، پایداری بلندمدت و مقرون به‌صرفه بودن، ملاحظات زیست‌محیطی، بهداشت و ایمنی، استانداردهای کیفی، عادلانه بودن قیمت‌ها، رفتار بدون تبعیض با مشتریان یا کاربران، افشای کامل اطلاعات، انعطاف‌پذیری نسبت به تغییرات، پاسخگویی تصمیم‌گیرندگان و نظارت بر اجرای پروژه اشاره نمود.

۵) از سوی دیگر، در تدوین قانون نمونه، به ملاحظات و انتظارات بخش خصوصی نیز توجه شده است؛ ملاحظاتی از قبیل: ثبات قوانین و مقررات و محیط اقتصادی در کشور میزبان، شفافیت قوانین و مقررات و پیش‌بینی‌پذیری و بی‌طرفی در اجرای آنها، قابل اجرا بودن حقوق مالکیت و محترم شمردن مالکیت خصوصی (مگر در موارد استثنایی مشروط به پرداخت خسارت) و آزادی طرفین برای توافق بر شرایط تجاری که تضمین‌کننده بازگشت معقول سرمایه‌گذاری متناسب با ریسک‌های پذیرفته‌شده توسط طرف خصوصی باشد.

۶) از دیگر توصیه‌هایی که آنسیترال برای نحوه قانون‌گذاری در رابطه با مشارکت عمومی - خصوصی به کشورها می‌کند، تعیین ماهیت و هدف پروژه‌های مدنظر برای اجرا به روش مشارکت است؛ البته تعیین ماهیت مزبور صرفاً بر اساس محدوده اختیارات و تعهدات طرف خصوصی به دلیل گستردگی الگوهای ممکن برای مشارکت بخش



خصوصی توصیه نمی‌شود؛ به عبارت دیگر تقسیم‌بندی پروژه‌ها به روش‌های موسوم به BOT، BOO، BTO یا سایر الگوها، توسط آنسیترال توصیه نمی‌شود. در عوض، رویکرد پیشنهادی آنسیترال برای تقسیم‌بندی پروژه‌های مشارکت، تبیین گروه‌بندی‌های کلی برای پروژه‌های مشارکت، از جمله با در نظر گرفتن ملاحظات زیر است:

- ارائه مستقیم خدمات عمومی به مردم توسط بخش خصوصی یا ارائه خدمات مدیریتی و عملیاتی به دستگاه اجرایی یا نهاد دولتی که بهره‌بردار پروژه است؛
- نحوه پرداخت به بخش خصوصی و بازگشت سرمایه وی اعم از تعیین تعرفه یا عوارض برای استفاده از خدمات پروژه یا پرداخت مستقیم توسط دستگاه اجرایی یا سایر روش‌های پرداخت؛

- استفاده از مشارکت برای پروژه‌های جدید و یا استفاده از مشارکت برای نگهداری، تعمیر، بازسازی، نوسازی، توسعه و بهره‌برداری مستحقات زیربنایی موجود؛
- خدمات ارائه‌شده توسط پروژه به‌صورت انحصاری است یا برای ارائه خدمات مزبور بازار رقابتی وجود دارد. انحصار می‌تواند به‌صورت جغرافیایی محدود (مانند تأمین آب شرب یک شهر) یا دربرگیرنده جغرافیای کل کشور (مانند شبکه راه‌آهن) باشد. همچنین انحصار ممکن است بسته به نوع مشتری و کاربر خدمات پروژه به‌صورت تک‌مشتری (مانند نیروگاه تولید برق که فقط به شرکت توزیع‌کننده برق محصول را ارائه می‌دهد) یا به‌صورت گروه محدودی از مشتریان (مانند شرکت ارائه خدمات مخابراتی به چند شرکت مشخص) باشد. در مورد این ملاحظه، می‌توان گفت برخی از پروژه‌ها ماهیت انحصاری طبیعی دارند که در این صورت رقابت برای آنها موضوعیت ندارد و از نظر اقتصادی ممکن نیست؛ اما برای برخی از خدمات زیربنایی بازار رقابتی شکل گرفته است (به‌عنوان مثال تولید برق یا خدمات مخابراتی). توصیه کلی آنسیترال رویکرد انعطاف‌پذیر در قبال انحصار خدمات است؛ یعنی به‌جای اینکه مستثنی کردن یا تجویز



پروژه‌های مشارکت انحصاری به عنوان یک اصل مدنظر باشد، بهتر است قانون تنها مواردی را برای انحصار مجاز بداند که در راستای منافع عمومی و به صرفه و صلاح تلقی می‌شود.

۷) ویژگی‌های خاص قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی که آنسیترال در قانون نمونه توصیه نموده در فرآیند ارجاع قرارداد مدنظر قرار گیرد عبارتند از:

- از آنجا که بررسی پیشنهادهای مربوط به پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی نیازمند صرف زمان و هزینه زیاد توسط دستگاه اجرایی است و همچنین به منظور جلوگیری از ارائه پیشنهادهای غیرواقعی از سوی داوطلبان بدون صلاحیت، انجام ارزیابی کیفی داوطلبان قبل از فراخوان برای ارائه پیشنهاد الزامی است.

- در قراردادهای متعارف پیمانکاری عموماً مشخصات فنی و جزئیات اجرایی در فراخوان ارجاع قرارداد به طور کامل تهیه و تشریح شده و ریسک صحت و سقم آن عمدتاً به عهده دستگاه اجرایی است، اما در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی که دستگاه اجرایی مایل است عمده ریسک‌های پروژه را به طرف خصوصی منتقل نماید، ممکن است فقط به ذکر نیازمندی‌های خود از پروژه و الزامات کلی فنی و قانونی بسنده نموده و توسعه بهترین گزینه و تهیه مشخصات فنی و جزئیات اجرایی پروژه را به عهده طرف خصوصی بگذارد. این رویکرد در واقع اشاره به خروجی محور بودن (محصول نهایی پروژه) قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در مقابل ورودی محور بودن قراردادهای متعارف پیمانکاری دارد.

- از آنجا که در قراردادهای متعارف پیمانکاری، منابع مالی مورد نیاز توسط دستگاه اجرایی و از محل بودجه عمومی تأمین می‌شود و مشخصات فنی پروژه معین شده است، رویکرد اصلی برای انتخاب نهایی پیمانکار بعد از طی فرآیندهای ارزیابی کیفی و ارزیابی فنی، بر اساس کمترین قیمت پیشنهادی است، اما در قراردادهای مشارکت عمومی -



خصوصی که انتظار می‌رود پروژه از نظر مالی مستقل باشد و هزینه‌های پروژه از محل عواید بهره‌برداری آن تأمین شود (به‌جز در پروژه‌هایی که پرداخت مستقیم توسط دستگاه اجرایی وجود دارد) و همچنین ارائه گزینه‌های اجرایی و تدوین مشخصات فنی پروژه نیز به‌عهده طرف خصوصی است، علاوه بر در نظر گرفتن قیمت پیشنهادی، عوامل دیگری مرتبط با توانایی و ظرفیت طرف خصوصی نیز می‌بایست مدنظر قرار گیرد؛ از جمله بررسی دقیق مطالعات امکان‌سنجی مالی و تجاری پیشنهادی طرف خصوصی، صحت و سقم ترتیبات مالی پیشنهادی، هزینه‌های کل چرخه عمر پروژه، اجرایی بودن گزینه پیشنهادی توسط طرف خصوصی، توانایی طرف خصوصی برای بهره‌برداری و نگهداری مستحقات زیربنایی.

- در قراردادهای متعارف پیمانکاری به دلیل معین بودن مشخصات فنی، عدم قطعیت پایین و سهولت عقد قرارداد بر مبنای قالب‌های همسان، انجام مذاکره دستگاه اجرایی با پیشنهاددهندگان با هدف بررسی انواع گزینه‌های اجرایی، شناسایی ریسک‌های مختلف پروژه و متناسب‌سازی شرایط و ضوابط قراردادی موضوعیت ندارد. در مقابل، در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی به دلیل پیچیده بودن و ماهیت بلندمدت آن، عدم قطعیت بالا، علاقمندی دستگاه اجرایی برای ارائه نوآوری توسط طرف خصوصی و بررسی انواع گزینه‌های اجرایی، انجام مذاکرات با پیشنهاددهندگان برای اهداف مزبور توصیه می‌شود. ذکر این نکته ضروریست که مذاکره باید بر اساس سازوکاری شفاف باشد و در مرحله‌ای از فرآیند انجام شود که منجر به ایجاد تغییرات در فرضیاتی که مبنای رقابت بین پیشنهاددهندگان بوده نگردد.

۸) مطابق قانون نمونه آنسیترال فرآیند انتخاب طرف خصوصی، بعد از انجام ارزیابی کیفی و تهیه فهرست کوتاه داوطلبان واجد شرایط، به سه روش قابل انجام است:



اول) فراخوان یک مرحله‌ای برای ارائه پیشنهاد فنی و بازرگانی و پیشنهاد مالی داوطلبان به‌طور همزمان که عموماً در پروژه‌های کوچک، با پیچیدگی کم و مشخصات فنی در دسترس انجام می‌شود. در این نوع فراخوان، انتخاب طرف خصوصی بر اساس ترکیبی از دو گروه معیارهای مالی و غیرمالی صورت می‌گیرد.

دوم) فراخوان دو مرحله‌ای برای ارائه پیشنهاد های اولیه فنی و بازرگانی و شرایط کلی قراردادی در مرحله اول (با هدف بررسی گزینه‌های مختلف اجرایی و انتخاب گزینه برتر و تدقیق مشخصات فنی)؛ و ارائه پیشنهاد کامل (فنی و بازرگانی و مالی) در مرحله دوم بر اساس گزینه اجرایی نهایی و مشخصات فنی و عملکردی پروژه. این روش عمدتاً برای پروژه‌های بزرگتر و با پیچیدگی بیشتر بکار می‌رود که دستگاه اجرایی مشخصات فنی کامل پروژه را در دسترس ندارد و مایل است گزینه‌های اجرایی مختلف مطرح شود و بستری برای نوآوری طرف خصوصی نیز فراهم گردد. در مرحله اول این نوع فراخوان، دستگاه اجرایی نسبت به بحث و تبادل نظر با داوطلبان در مورد انواع گزینه‌های اجرایی جهت تأمین خدمات زیربنایی، مشخصات فنی، شاخص‌های عملکردی و سایر جنبه‌های فنی و کیفی پروژه و خدمات آن اقدام می‌نماید به‌شرطی که موضوع اصلی پروژه دستخوش تغییرات اساسی نشود؛ در این مرحله مؤلفه‌های مالی و جنبه‌های مربوط به قیمت و تعرفه خدمات مورد بحث قرار نمی‌گیرد و پیشنهاد های داوطلبان نباید به‌عنوان پیشنهاد الزام‌آور در نظر گرفته شود.

سوم) فراخوان به‌همراه مذاکره که از نظر فرآیندی مشابه فراخوان دو مرحله‌ای است اما در مواردی بکار می‌رود که نوآوری و استفاده از فناوری‌های پیشرفته توسط طرف خصوصی مورد انتظار است و مشخصات فنی کمتری از پروژه نسبت به روش فراخوان دو مرحله‌ای در دسترس دستگاه اجرایی است. در واقع مذاکرات در این روش برای بررسی عمیق‌تر انواع گزینه‌های مختلف اجرایی و مشخصات فنی و عملکردی پروژه



انجام می‌شود و داوطلبان محدود به چارچوب‌های فنی پیش‌فرض دستگاه اجرایی نیستند و قادرند هرگونه پیشنهاد نوآورانه را برای تأمین خدمات زیربنایی مورد نیاز ارائه دهند. لذا در این روش ممکن است موضوع اصلی پروژه دستخوش تغییرات اساسی شود و پیشنهادهای نهایی داوطلبان با یکدیگر تفاوت‌های عمده داشته باشد؛ به عبارت دیگر در این روش نیازی به ارائه پیشنهاد بر مبنای یک گزینه اجرایی با مشخصات فنی و عملکردی معین نیست و داوطلبان می‌توانند گزینه‌های مدنظر خود را با هدف تأمین خدمات زیربنایی مشخص‌شده ارائه نمایند. در این روش چون ممکن است پیشنهادهای داوطلبان با یکدیگر تفاوت ماهوی داشته باشد، لذا در حین انجام مذاکرات علاوه بر جنبه‌های فنی و کیفی پروژه، جنبه‌های مالی و قیمت و تعرفه پیشنهادی داوطلبان نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۹) در قانون نمونه، معیارهای ارزیابی برای انتخاب طرف خصوصی شامل معیارهای مالی و معیارهای غیرمالی است؛ مفهوم «قیمت» که در معیارهای مالی مورد استفاده قرار گرفته است، فقط محدود به قیمت ارائه کالاها و خدمات نیست (مشابه مفهوم قیمت در قراردادهای متعارف پیمانکاری نیست)، بلکه منظور از «قیمت» در ارزیابی مالی پیشنهادهای مربوط به پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، تمامی عواملی است که منجر به بازگشت سرمایه و پرداخت به طرف خصوصی می‌شود، از جمله تعرفه و عوارض پرداختی توسط کاربران نهایی، درآمدهای ثانویه (جانبی)، یارانه‌های دولتی یا پرداخت‌های مستقیم توسط دستگاه اجرایی. در این حالت می‌بایست ارزش فعلی تمامی عوامل یادشده محاسبه گردد و مبنای مقایسه برای کمترین قیمت قرار گیرد (مناقصه). به‌علاوه قانون نمونه توصیه کرده در معیارهای مالی صرفاً به مفهوم «قیمت» برای مقایسه پیشنهادها اکتفا نشود و ارزیابی کلی از ترتیبات مالی و توانایی پیشنهاددهنده برای تأمین مالی و نحوه مواجهه با افزایش قیمت‌ها نیز مورد توجه قرار گیرد؛ بر این



اساس در انتخاب پیشنهاد برتر، پیشنهادهایی که ظاهراً «قیمت» کمتری دارند اما لزوماً بهترین انتخاب نیستند مردود اعلام خواهند شد؛ به عبارت دیگر باید همواره «مناسب‌ترین قیمت» به جای «کمترین قیمت» توسط دستگاه اجرایی مدنظر قرار گیرد.

۱۰) محدود کاربرد قانون نمونه آنسیترال شامل انواع مختلفی از پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی است؛ از جمله پروژه‌های توسعه مستحدمات جدید، نوسازی و بازسازی مستحدمات موجود یا صرفاً بهره‌برداری و ارائه خدمات زیربنایی به مردم؛ پروژه‌هایی که خدمات مستقیماً توسط طرف خصوصی به مردم ارائه می‌شود یا مستحدماتی که ماهیت دسترسی آزاد برای مردم دارد و فقط تحت نظارت طرف خصوصی است یا مستحدماتی که توسط دستگاه اجرایی برای تأمین نیازهای خود یا ارائه خدمات به مردم استفاده می‌شود؛ پروژه‌هایی که بازگشت سرمایه طرف خصوصی از محل عواید و درآمدهای ناشی از ارائه خدمات به مردم یا دستگاه اجرایی انجام می‌شود (بر اساس تعرفه و عوارض) یا پروژه‌هایی که پرداخت مستقیم توسط دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی به طرف خصوصی انجام می‌شود. در قانون نمونه آنسیترال، از مقررات مربوط به «خصوصی‌سازی» و همچنین فعالیت بخش خصوصی در صنایع که صرفاً بر اساس اخذ پروانه و مجوز از دولت انجام می‌شود (مانند استخراج معدن یا پالایشگاه) بحثی به میان نیامده است.

در ترجمه مواد قانون نمونه، سعی شده علاوه بر حفظ مفهوم ماده، از واژگان و اصطلاحاتی استفاده شود که در قوانین و مقررات کشور کاربرد دارند و متن اصلی قانون نیز عیناً در مقابل متن ترجمه آورده شده است. در مواردی که قانون نمونه آنسیترال به قوانین و مقررات موضوعه هر کشور ارجاع داده است، سعی شده قوانین و مقررات مرتبط در کشور نیز به شکل پانویس در همان صفحه تبیین شود.



مبانی و مفاهیم

در این قسمت برخی از مهمترین مفاهیم و تعاریفی که در قانون نمونه آنسیترال و راهنمای آن بکار رفته و مبنای تدوین مقررات قرار گرفته بیان می‌شود.

زیرساخت‌های عمومی^۱ یا خدمات عمومی^۲

زیرساخت‌های عمومی به امکانات و دارایی‌های فیزیکی اطلاق می‌شود که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم خدمات ضروری برای عموم مردم را ارائه یا فراهم می‌کند. نمونه‌هایی از زیرساخت‌های عمومی در این معنا در بخش‌های مختلف یافت می‌شود و شامل انواع مختلفی از مستحذات، تجهیزات یا سامانه‌ها می‌شود: نیروگاه‌های تولید برق و شبکه‌های توزیع برق (بخش برق)؛ سامانه‌های ارتباطات تلفنی محلی و راه دور و شبکه‌های انتقال داده (بخش مخابرات)؛ تأسیسات آب شیرین‌کن، تصفیه‌خانه‌های فاضلاب، تأسیسات توزیع آب (بخش آب)؛ مستحذات و تجهیزات جمع‌آوری و دفع زباله (بخش بهداشت)؛ و مستحذات و سامانه‌های حمل‌ونقل عمومی مانند راه‌آهن شهری و بین‌شهری، قطارهای زیرزمینی، خطوط اتوبوس، جاده‌ها، پل‌ها، تونل‌ها، بنادر، خطوط هوایی و فرودگاه‌ها (بخش حمل‌ونقل).

اصطلاح «زیرساخت - infrastructure» همچنین شامل مستحذات یا سامانه‌هایی می‌شود (خواه در دسترس عموم باشد یا نباشد)، که دولت یا نهادهای دولتی برای انجام وظایف خود به آنها نیاز دارند (دادگاه‌ها و ساختمان‌های اداری) یا مستحذاتی که در برگیرنده خدمات عمومی مانند مدارس، مراکز درمانی یا نهادهای اصلاح و تربیت هستند.

¹ Public infrastructure

² Public services



مرز بین زیرساخت‌های عمومی و خصوصی باید توسط سیاست‌گذاری هر کشور ترسیم می‌شود. به‌عنوان مثال، در برخی کشورها، دولت مالک فرودگاه‌ها است، در برخی دیگر مالکیت آنها خصوصی است اما مشمول مقررات یا شرایط توافق‌شده با نهادهای دولتی دی‌صلاح است. بسته به اولویت‌های هر کشور، بیمارستان و مراکز تشخیصی درمانی و همچنین زندان و نهادهای اصلاح و تربیت، ممکن است توسط نهادهای عمومی یا نهادهای خصوصی اداره شوند. در اغلب موارد (و نه همیشه)، تأسیسات برق و مخابرات توسط نهادهای خصوصی اداره می‌شود، اما توزیع این خدمات در بخش دولتی باقی مانده است.

مشارکت عمومی - خصوصی

اصطلاح «مشارکت عمومی - خصوصی، Public-Private Partnership» در عمل برای اشاره به طیف گسترده‌ای از ترتیبات قراردادی یا سرمایه‌گذاری مشترک استفاده می‌شود که از طریق آن، بخش دولتی و بخش خصوصی برای یک هدف مشترک همکاری می‌کنند و هیچ تعریف قانونی تأییدشده بین‌المللی برای اصطلاح مزبور وجود ندارد که همه انواع ممکن را پوشش دهد.

با در نظر گرفتن مفهوم کلی یادشده، می‌توان گفت مشارکت عمومی - خصوصی نوع جدیدی از قراردادهای دولتی نیست و در واقع هنگام عقد این قرارداد ممکن است از اشکال مختلف قراردادی متعارف مانند اجاره، واگذاری امتیاز، قراردادهای خدمات، قراردادهای کلید در دست، قراردادهای طراحی، ساخت، تأمین مالی، بهره‌برداری استفاده شود.

قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی تحت پوشش قانون نمونه آنسیترال را می‌توان به دو گروه کلی تقسیم کرد: گروه اول، پروژه‌هایی هستند که در آنها طرف خصوصی



مستحادثات را اداره می‌کند و طبق مجوز یا «امتیاز»^۳ صادره توسط دولت تعرفه و عوارض استفاده بابت خدمات را از مردم دریافت می‌کند (واگذاری امتیاز). گروه دوم، پروژه‌هایی هستند که در آنها طرف خصوصی اقدامات مرتبط با مستحادثات یا تأسیسات (مانند طراحی و ساخت، نوسازی، توسعه، نگهداری یا مدیریت) یا سامانه ارائه خدمات (مانند فناوری اطلاعات یا مخابرات و خدمات مشتری) را انجام می‌دهد، اما هیچ هزینه‌ای مستقیماً از مردم دریافت نمی‌کند و در عوض پرداخت مستقیم توسط دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی انجام می‌شود (بدون واگذاری امتیاز)^۴؛ در گروه دوم، ارائه خدمات به مردم عمدتاً توسط نهاد دولتی انجام می‌شود و طرف خصوصی در طول دوره قرارداد مشارکت، مسئولیت بهره‌برداری و نگهداری از مستحادثات، تأسیسات یا سامانه را به عهده دارد.

اشکال مشارکت (نقش) بخش خصوصی در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

مشارکت عمومی - خصوصی ممکن است به اشکال مختلفی بکار گرفته شود، از زیرساخت‌هایی که دولت مالک و بهره‌بردار آن است تا پروژه‌هایی که کاملاً خصوصی هستند. مناسب بودن یک شکل خاص برای نوع معینی از زیرساخت یا خدمات، موضوعی است که باید توسط دولت با توجه به نیازهای ملی برای توسعه زیرساخت‌ها و خدمات و همچنین ارزیابی کارآمدترین روش‌ها در نظر گرفته شود و در یک بخش خاص، ممکن است بیش از یک گزینه استفاده شود.

پروژه‌هایی (زیرساخت‌هایی) که دولت مالک و بهره‌بردار است.

در مواردی که مالکیت و کنترل دولت مطلوب باشد، می‌توان با ایجاد یک نهاد حقوقی مستقل تحت کنترل دولت با هدف مالکیت و بهره‌برداری از پروژه، شرایطی برای تأمین

³ Concession

⁴ Non-concession



مالی مستقیم توسط طرف خصوصی و همچنین انجام عملیات زیرساختی و خدماتی بر اساس قواعد تجاری را فراهم نمود. چنین نهاد حقوقی ممکن است به عنوان یک شرکت تجاری خصوصی مستقل اداره شود که تابع قوانین و اصول تجاری مشابهی است که در مورد شرکت های خصوصی اعمال می شود. برخی از کشورها تجارب زیادی در بهره برداری از مستحذات زیرساختی از طریق این نوع شرکت ها دارند. امکان سرمایه گذاری بخش خصوصی در اینگونه شرکت ها یا استفاده از توانایی چنین شرکتی برای انتشار اوراق مالی، می تواند فرصتی برای جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در زیرساخت ها ایجاد کند.

شکل دیگری از مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت های تحت مالکیت و بهره برداری دولت، ممکن است از طرق عقد «قراردادهای خدمات^۵» باشد که به موجب آن اپراتور دولتی فعالیت های بهره برداری و نگهداری را به بخش خصوصی برونسپاری می کند. دولت همچنین می تواند گستره وسیع تری از فعالیت های بهره برداری و نگهداری را به بخش خصوصی واگذار کند که در این صورت با نام «قراردادهای مدیریت^۶» شناخته می شود؛ در قرارداد مزبور، حق الزحمه طرف خصوصی ممکن است به عملکرد وی مرتبط باشد (اغلب از طریق سازوکار تقسیم سود) یا ممکن است از حق الزحمه بر اساس دستمزد ثابت نیز استفاده شود (به ویژه در مواردی که طرفین ایجاد سازوکارهای قابل قبول برای ارزیابی عملکرد را دشوار می دانند).

پروژه هایی (زیرساخت هایی) که دولت مالک و بخش خصوصی بهره بردار است.

در روش دیگر، کل عملیات مربوط به بهره برداری و نگهداری زیرساخت های عمومی و مستحذات خدماتی به بخش خصوصی منتقل شود که در آن معمولاً برای یک دوره

^۵ Service contracts

^۶ Management contract



معین، اداره مستحدثات و ارائه خدمات مربوطه و جمع‌آوری عواید آن را به عهده دارد. مستحدثات ممکن است قبلاً وجود داشته باشد یا به‌طور ویژه توسط طرف خصوصی ایجاد شده باشد. الگوی ترکیبی مالکیت بخش عمومی و بهره‌برداری بخش خصوصی، در برخی نظام‌های حقوقی به‌عنوان «اعطای امتیاز عملیات عمومی»^۷ یا «اعطای امتیاز خدمات عمومی»^۸ نامیده می‌شود.

نوع دیگری از این نوع قرارداد بدین شکل است که طرف خصوصی توسط دستگاه اجرایی برای بهره‌برداری از مستحدثاتی بکار گرفته می‌شود که توسط دولت (یا از طرف وی) ساخته شده یا با بودجه عمومی تأمین مالی شده است. تحت چنین قراردادی، طرف خصوصی بهره‌برداری و نگهداری مستحدثات را بر عهده می‌گیرد و حق دریافت تعرفه و عوارض برای خدماتی که ارائه می‌دهد به وی اعطا می‌شود. در چنین حالتی، طرف خصوصی متعهد می‌شود بخشی از درآمد حاصل از ارائه خدمات را به دستگاه اجرایی منتقل نماید که برای بازگشت سرمایه‌گذاری انجام‌شده توسط دولت بکار می‌رود. از چنین قراردادهایی در برخی نظام‌های حقوقی به‌عنوان «اجاره»^۹ یا «افرمژ»^{۱۰} یاد می‌شود.

پروژه‌هایی (زیرساخت‌هایی) که بخش خصوصی مالک و بهره‌بردار است.

بر اساس رویکرد سوم، بخش خصوصی نه تنها مستحدثات را اداره می‌کند، بلکه مالکیت آن را نیز در اختیار دارد. در چنین پروژه‌هایی بر اساس قوانین داخلی، ممکن است حق بازپس‌گیری مالکیت مستحدثات یا برعهده گرفتن مسئولیت بهره‌برداری آن برای دستگاه اجرایی محفوظ بماند.

⁷ Public works concessions

⁸ Public service concessions

⁹ Lease

¹⁰ Affermage



در مواردی که مستحذات بر اساس مجوز دولتی توسط بخش خصوصی بهره‌برداری می‌شود، مالکیت بخش خصوصی نسبت به دارایی‌های فیزیکی (مثلاً یک شبکه مخابراتی) اغلب از مجوز ارائه خدمات به مردم (مثلاً خدمات تلفن از راه دور) قابل تفکیک است. مجوز مزبور ممکن است تحت شرایط خاصی توسط مقام دولتی ذی‌صلاح بازپس گرفته شود. بنابراین، مالکیت بخش خصوصی نسبت به مستحذات لزوماً مستلزم حق نامحدودی برای ارائه خدمات نیست.

به‌علاوه، الگوهایی برای مشارکت وجود دارد که مدیریت مستحذات را از ارائه خدمات به مردم جدا می‌کند. این نوع از مشارکت معمولاً برای ساخت، توسعه، نوسازی یا مدیریت مستحذات مورد استفاده در بخش‌های غیرتجاری و در ارتباط با فعالیت‌های عمومی کم‌سود / بدون سود استفاده می‌شوند. در این قراردادها، مسئولیت ارائه خدمات عمومی به طرف خصوصی واگذار نمی‌شود، بلکه در اختیار دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی باقی می‌ماند و از آنجایی که طرف خصوصی برای استفاده عموم از خدمات، هزینه یا عوارضی دریافت نمی‌کند، تنها منبع یا منبع اصلی پرداخت حق‌الزحمه طرف خصوصی از طرف دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی است.

ساختارهای تأمین مالی و منابع مالی برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

مفهوم تأمین مالی پروژه محور

پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی در مقیاس بزرگ که شامل ساخت مسحذات زیربنایی جدید می‌شود، اغلب توسط نهاد حقوقی جدید اجرا می‌شود که به‌طور ویژه برای این منظور تأسیس شده است. چنین نهاد حقوقی که «شرکت پروژه»^{۱۱} نامیده می‌شود، ابزاری جهت جمع‌آوری سرمایه برای پروژه می‌شود. از آنجایی که شرکت پروژه

¹¹ Project company



فاقد اعتبار تثبیت شده یا ترازنامه مالی است که وام‌دهندگان بتوانند بر آن تکیه کنند، روش تأمین مالی ترجیحی برای توسعه زیرساخت‌های جدید «تأمین مالی پروژه‌محور»^{۱۲} نامیده می‌شود. در این نوع از تأمین مالی، اعتبارات تا حدی در دسترس خواهد بود که جریان نقدی و درآمد پروژه، تکافوی بازپرداخت وام‌های اخذ شده توسط شرکت پروژه را داشته باشد. در این نوع از تأمین مالی، سایر ضمانت‌های مرسوم وجود ندارند یا فقط برای برخی از ریسک‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. برای این منظور، دارایی‌ها و درآمدهای پروژه و حقوق و تعهدات مربوط به پروژه، به‌طور مستقل برآورد می‌شوند و کاملاً از دارایی‌های متعلق به سهامداران شرکت پروژه جدا می‌شوند و وام‌دهندگان حق مراجعه یا اتکاء به دارایی‌های سهامداران را ندارند.

به‌دلیل همین عدم مراجعه به دارایی‌های متعلق به سهامداران شرکت پروژه، تأمین مالی پروژه‌محور تحت عنوان تأمین مالی «غیررجوعی»^{۱۳} نیز شناخته می‌شود. با این حال، در عمل، وام‌دهندگان به‌ندرت این آمادگی را دارند تا مبالغ هنگفت مورد نیاز پروژه‌های زیرساختی را صرفاً بر اساس جریان نقدی یا دارایی‌های مورد انتظار پروژه، تعهد کنند. بنابراین وام‌دهندگان با گنجاندن برخی ضمانت‌نامه‌ها یا وثایق پشتیبان یا ثانویه و سایر ابزارهای پشتیبانی اعتباری ارائه شده توسط سهامداران شرکت پروژه، دولت، خریداران یا سایر اشخاص ثالث ذی‌نفع، میزان ریسک خود را کاهش می‌دهند. این روش معمولاً تأمین مالی «رجوعی محدود»^{۱۴} نامیده می‌شود.

¹² Project finance

¹³ Non-recourse

¹⁴ Limited recourse



منابع مالی برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

روش‌های تأمین مالی مختلف برای جایگزینی تأمین مالی متعارف از بودجه عمومی، نقش فزاینده‌ای در توسعه زیرساخت‌ها ایفا می‌کنند. در سال‌های اخیر، منابع مالی برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های جدید در کشورهای مختلف منحصراً یا عمدتاً توسط بخش خصوصی تأمین شده است. دو نوع اصلی تأمین مالی عبارتند از «تأمین مالی بدهی‌محور»^{۱۵} که معمولاً به شکل وام در بازارهای تجاری انجام می‌شود و «آورده سهامداران»^{۱۶}؛ اما می‌توان گفت در عمل منابع مالی به این دو مورد محدود نمی‌شود.

۱) آورده سهامداران:

آورده (سرمایه) سهامداران برای پروژه‌های مشارکت، در وهله اول توسط مجریان پروژه یا سایر سرمایه‌گذاران علاقمند به سهامداری در شرکت پروژه، تأمین می‌شود. با این حال، چنین سرمایه‌ای معمولاً تنها بخشی از هزینه کل یک پروژه زیرساختی را پوشش می‌دهد. به منظور دریافت وام‌های تجاری یا دسترسی به سایر منابع مورد نیاز پروژه، مجریان پروژه و سایر سرمایه‌گذاران باید اولویت بازپرداخت را به وام‌دهندگان و سایر تأمین‌کنندگان مالی بدهند و بنابراین بازگشت سرمایه‌گذاری آنها فقط پس از پرداخت تعهدات به سایر تأمین‌کنندگان مالی محقق خواهد شد. لذا مجریان پروژه (سرمایه‌گذاران) معمولاً بالاترین ریسک مالی را بر عهده می‌گیرند و پس از پرداخت تعهدات مالی، بیشترین سهم را از سود پروژه خواهند داشت. سرمایه‌گذاری قابل توجه توسط مجریان پروژه معمولاً مورد استقبال وام‌دهندگان و دولت قرار می‌گیرد، زیرا اولاً باعث کاهش سطح میزان بدهی وام شرکت پروژه می‌شود و ثانیاً به عنوان تضمینی برای ایفای تعهدات شرکت پروژه در نظر گرفته می‌شود.

¹⁵ Debt finance

¹⁶ Equity investment



۲) وام‌های تجاری:

تأمین مالی بدهی محور اغلب منبع اصلی تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی است. منابع مالی عمدتاً از طریق وام‌های کوتاه‌مدت یا میان‌مدت اعطایی توسط بانک‌های تجاری ملی یا خارجی به شرکت پروژه تأمین می‌شود. در نتیجه، وام‌های اعطایی شده توسط بانک‌های تجاری اغلب مشمول نرخ‌های بهره شناور بوده و معمولاً سررسید کوتاه‌تری از دوره عمر پروژه دارند. با این حال، در صورت وجود امکان‌سنجی اقتصادی و با توجه به شرایط بازارهای مالی، بانک‌ها ممکن است وام‌های میان‌مدت یا بلندمدت با نرخ‌های ثابت اعطا کنند تا از قرار گرفتن خود و شرکت پروژه در معرض نوسانات نرخ بهره در یک دوره طولانی جلوگیری کنند و همچنین نیاز خود به عملیات پوشش ریسک مالی^{۱۷} را کاهش دهند. وام‌های تجاری مزبور معمولاً به شرطی اعطا می‌شوند که اولویت بازپرداخت آنها، مقدم بر پرداخت سایر تعهدات وام‌گیرنده باشد و لذا به وام‌های «ممتاز^{۱۸}» یا «اصلی^{۱۹}» معروف هستند.

۳) وام‌های فرعی:

نوع سوم از منابع مالی که معمولاً در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی استفاده می‌شود، وام‌های «فرعی^{۲۰}» است که گاهی اوقات به آن «شبه‌آورده^{۲۱}» نیز می‌گویند. چنین وام‌هایی از حیث اولویت بازپرداخت، بالاتر از آورده سرمایه‌گذاران اما پایین‌تر از وام‌های ممتاز هستند. وام‌های فرعی اغلب با نرخ‌های ثابتی اعطا می‌شود که معمولاً بالاتر از نرخ‌های وام ممتاز است. به‌عنوان راهکاری برای جذب چنین سرمایه‌ای یا

¹⁷ Hedging

¹⁸ Unsubordinated

¹⁹ Senior

²⁰ Subordinated

²¹ Mezzanine capital



به‌عنوان جایگزینی برای نرخ‌های بهره بالاتر، می‌توان به ارائه‌دهندگان وام‌های فرعی پیشنهاد مشارکت مستقیم در سود، از طریق انتشار سهام ممتاز یا قابل تبدیل یا اوراق قرضه بدون تضمین ارائه نمود؛ در این صورت عموماً واگذاری سهام شرکت پروژه با قیمت‌های ترجیحی انجام می‌شود.

۴) سرمایه‌گذاران حقوقی (نهادی)^{۲۲}:

علاوه بر وام‌های فرعی که توسط مجریان پروژه یا مؤسسات مالی عمومی تأمین می‌شوند، وام‌های مزبور ممکن است از طریق شرکت‌های تأمین مالی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های بیمه، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، صندوق‌های بازنشستگی یا سایر مؤسسات حقوقی سرمایه‌گذاری تأمین گردد. این مؤسسات معمولاً منابع زیادی را برای سرمایه‌گذاری بلندمدت در دسترس دارند و ممکن است سهم عمده‌ای در تأمین سرمایه مورد نیاز پروژه داشته باشند. دلایل اصلی مؤسسات مزبور برای پذیرش ریسک تأمین سرمایه برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، چشم‌انداز سود بیشتر و تنوع‌بخشی در سبد سرمایه‌گذاری است.

۵) تأمین مالی از طریق بازار سرمایه:

منابع مالی مورد نیاز پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی ممکن است از منابع موجود در بازار سرمایه از طریق ابزارهایی مانند واگذاری سهام ممتاز^{۲۳}، اوراق قرضه^{۲۴} یا سایر ابزارهای قابل معامله^{۲۵} تأمین شود. معمولاً فراخوان عمومی برای ابزارهای قابل معامله نیازمند تأیید مقام ذی‌صلاح نظارتی و انطباق با الزامات مربوطه است (مانند الزامات مربوط به افشای اطلاعات یا ثبت اولیه). اوراق قرضه و سایر ابزارهای قابل معامله

²² Institutional investors

²³ Preferred shares

²⁴ Bond

²⁵ Negotiable instruments



ممکن است وثیقه دیگری به جز اعتبار ناشر نداشته باشد یا ممکن است با رهن یا وثیقه یک دارایی خاص تضمین شود.

معمولاً دسترسی به بازار سرمایه برای شرکت‌های موجود با سابقه تجاری تثبیت‌شده بیشتر از دسترسی شرکت‌هایی است که به‌طور ویژه برای ساخت و راه‌اندازی زیرساخت‌های جدید تأسیس شده‌اند و فاقد رتبه اعتباری لازم هستند. در برخی از بازارهای سرمایه این الزام وجود دارد که شرکت صادرکننده قبل از اینکه اجازه انتشار ابزار قابل معامله را داشته باشد، حداقل به میزان دوره معینی سابقه داشته باشد.

۶) تأمین مالی توسط مؤسسات مالی اسلامی:

گروه دیگری از تأمین‌کنندگان منابع مالی برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، مؤسسات مالی اسلامی هستند. این مؤسسات بر اساس قوانین و رویه‌های برگرفته از فقه و حقوقی اسلامی فعالیت می‌کنند. یکی از بارزترین ویژگی‌های بانکداری بر اساس قوانین مزبور، عدم پرداخت بهره یا محدودیت شدید برای اخذ سود است که نتایجاً منجر به ایجاد سایر راهکارها در قبال پول قرض داده شده می‌شود؛ راهکارهایی مانند مشارکت در سود یا مشارکت مستقیم مؤسسات مالی در نتایج معاملات مشتریان خود. در نتیجه راهکارهای عملیاتی یادشده، مؤسسات مالی اسلامی ممکن است تمایل بیشتری نسبت به سایر بانک‌های تجاری برای مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در سهام یک پروژه داشته باشند.

۷) تأمین مالی توسط مؤسسات مالی بین‌المللی:

مؤسسات مالی بین‌المللی ممکن است نقش مهمی به‌عنوان ارائه‌دهندگان وام، ارائه تضامین یا مشارکت در آورده پروژه مشارکت عمومی - خصوصی ایفا کنند. پروژه‌های



مشارکت عمومی - خصوصی متعددی توسط بانک جهانی^{۲۶}، شرکت مالی بین‌المللی^{۲۷} یا بانک‌های توسعه منطقه‌ای تأمین مالی شده‌اند.

مؤسسات مالی بین‌المللی همچنین ممکن است نقش مهمی در تشکیل «سندیکا»^{۲۸} برای اعطای وام به پروژه داشته باشند. برخی از این مؤسسات بر اساس موافقت‌نامه‌های خاص یا سایر حقوق ممتاز، دارای طرح‌های خاص برای اعطای وام هستند که بر مبنای آن، به‌عنوان «وام‌دهنده اصلی»^{۲۹} یک پروژه قرار گرفته و از طرف خود و سایر بانک‌های شرکت‌کننده عمل می‌کنند و مسئولیت پرداخت وام توسط بانک‌های شرکت‌کننده و همچنین جمع‌آوری و توزیع بازپرداخت‌های وام توسط وام‌گیرنده را بر عهده می‌گیرند. برخی از مؤسسات مالی بین‌المللی نیز ممکن است نسبت به تأمین آورده یا شبه‌آورده از طریق سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری تخصصی اقدام نمایند. همچنین مؤسسات مالی بین‌المللی می‌توانند ضمانت‌هایی را در برابر انواع ریسک‌های سیاسی ارائه دهند که باعث تسهیل فعالیت شرکت پروژه برای جمع‌آوری سرمایه در بازارهای مالی بین‌المللی می‌شود.

۸) پشتیبانی مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی و تشویق سرمایه‌گذاری:

مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی و تشویق سرمایه‌گذاری ممکن است در قالب وام، تضمین یا ترکیبی از هر دو، نسبت به حمایت از پروژه مشارکت عمومی - خصوصی اقدام کنند. مشارکت مؤسسات مزبور مزیت‌هایی مانند نرخ‌های بهره پایین‌تر از بانک‌های تجاری و وام‌های بلندمدت با نرخ بهره ثابت را به همراه دارد.

²⁶ World Bank

²⁷ International Finance Corporation

²⁸ Syndications

²⁹ Lender of record



۹) تأمین مالی توسط بخش عمومی و بخش خصوصی به صورت مشترک:

علاوه بر وام‌ها و ضمانت‌های اعطایی توسط بانک‌های تجاری و مؤسسات مالی دولتی ملی یا چندملیتی، در برخی موارد، منابع عمومی دولت با سرمایه خصوصی با هدف تأمین مالی پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی ترکیب شده‌اند. منابع دولتی ممکن است از محل درآمدهای دولت (منابع عمومی) یا استقراض دولت تأمین شود، ممکن است به عنوان سرمایه‌گذاری اولیه یا پرداخت‌های بلندمدت با سرمایه بخش خصوصی تلفیق گردد یا به شکل کمک‌های مالی یا تضامین دولتی باشد. پروژه‌های زیربنایی ممکن است توسط مشارکت دولت از طریق آورده در شرکت پروژه حمایت شود که در این صورت میزان آورده و منابع استقراضی بخش خصوصی کاهش می‌یابد.

ارکان اصلی (ذی‌نفعان) در پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی

اشخاص ذی‌نفع در یک پروژه مشارکت عمومی - خصوصی بسته به بخش زیربنایی، الگوی مشارکت و ترتیبات تأمین مالی، ممکن است بسیار متفاوت باشند. در ادامه طرف‌های اصلی در اجرای یک پروژه مشارکت متعارف، شامل ساخت مستحدمات زیربنایی جدید و تحت الگوی «تأمین مالی پروژه محور»، تبیین می‌شود.

دستگاه اجرایی و سایر نهادهای دولتی

اجرای پروژه مشارکت عمومی - خصوصی اغلب مستلزم نقش‌آفرینی تعدادی از نهادهای دولتی در کشور میزبان در سطح ملی، استانی یا محلی می‌شود. دستگاه اجرایی مسئول اصلی پروژه در داخل دولت است. علاوه بر این، اجرای پروژه ممکن است مستلزم مشارکت فعال (مثلاً برای صدور مجوزها) سایر نهادهای دولتی علاوه بر دستگاه اجرایی، در همان سطح یا در سطوح مختلف دولت باشد.

معمولاً دستگاه اجرایی یا دیگر نهادهای دولتی، پروژه را بر اساس سیاست‌های خود برای توسعه زیرساخت‌ها در بخش مربوطه شناسایی می‌کند و الگوی مشارکت بخش



خصوصی را با هدف کارآمدترین روش تعیین می‌کند و سپس، دستگاه اجرایی فرآیند ارجاع قرارداد به طرف خصوصی را انجام می‌دهد. به علاوه، در طول عمر پروژه، دولت ممکن است برای حصول اطمینان از اجرای موفق پروژه، نسبت به ارائه حمایت‌های مختلف اعم از قانونی، اداری، نظارتی و مالی اقدام نماید. در برخی از پروژه‌ها نیز، دولت ممکن است مالک نهایی مستحقات شود.

شرکت پروژه و مجریان پروژه

پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی معمولاً توسط سرمایه‌گذاری مشترک^{۳۰} شرکت‌های مختلف از جمله شرکت‌های ساختمانی و مهندسی و تأمین‌کنندگان تجهیزات سنگین انجام می‌شود که علاقمند هستند پیمانکار یا تأمین‌کننده اصلی پروژه باشند. از شرکت‌هایی که در چنین سرمایه‌گذاری مشترکی شرکت می‌کنند، به عنوان «مجریان پروژه^{۳۱}» یاد می‌شوند. این شرکت‌ها در مراحل اولیه پروژه به شدت درگیر توسعه پروژه خواهند بود و توانایی آنها در همکاری با یکدیگر و مشارکت با سایر شرکای قابل اعتماد، برای تکمیل به موقع و موفقیت‌آمیز کار ضروری است. به علاوه، مشارکت یک شرکت با تجربه در زمینه بهره‌برداری از مستحقاتی که در حال ساخت است، عامل مهمی برای تضمین دوام و بهره‌برداری کارا و طولانی مدت از پروژه است. در بسیاری از پروژه‌ها که یک نهاد حقوقی مستقل توسط مجریان پروژه تأسیس می‌شود، سایر سرمایه‌گذاران که به طور خاص در اجرای پروژه حضور ندارند (معمولاً سرمایه‌گذاران حقوقی، بانک‌های سرمایه‌گذاری، مؤسسات مالی دوجانبه یا چندجانبه، گاهی اوقات نیز دولت یا شرکت متعلق به دولت) ممکن است از سهامداران نهاد حقوقی مزبور باشند. در

³⁰ Joint venture

³¹ Project promoters



برخی موارد مشارکت شرکت‌های محلی کشور میزبان، در جایی که شرکت پروژه باید طبق قوانین کشور میزبان تأسیس شود، توسط دولت تشویق یا حتی الزام می‌شود.

وام‌دهندگان

ریسک‌هایی که وام‌دهندگان در تأمین مالی پروژه‌محور در معرض آن قرار دارند، اعم از «غیررجوعی»^{۳۲} یا «رجوعی محدود»^{۳۳}، به‌طور قابل توجهی بیشتر از معاملات متعارف است. در زمانی که برآورد ارزش دارایی‌های فیزیکی پروژه (مثلاً جاده، پل یا تونل) به دلیل فقدان وجود ارزش بازاری دشوار است یا امکان تملک دارایی‌های پروژه توسط وام‌دهنده وجود ندارد، ریسک مزبور بیشتر می‌شود. این وضعیت نه تنها بر شرایط تأمین مالی تأثیرگذار است (به‌عنوان مثال، هزینه بالاتر تأمین مالی یا ضوابط سخت‌گیرانه‌تر)، بلکه عملاً ممکن است بر در دسترس بودن منابع مالی نیز تأثیر گذارد.

با توجه به حجم سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی، وام‌ها اغلب به شکل وام‌های «سندیکایی»^{۳۴} سازماندهی می‌شوند که در آن یک یا چند بانک نقش راهبری مذاکرات تأمین مالی را به نمایندگی از سایر مؤسسات مالی (عمدتاً بانک‌های تجاری) بر عهده دارند. بانک‌های تجاری که در اعطای وام برای صنایع خاص تخصص دارند، معمولاً ریسک‌هایی که با آن آشنا نیستند را به عهده نمی‌گیرند؛ برای مثال، وام‌دهندگان بلندمدت ممکن است به ارائه وام‌های کوتاه‌مدت برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی تمایلی نداشته باشند. بنابراین، در پروژه‌های بزرگ مقیاس، اغلب وام‌دهندگان مختلفی در مراحل مختلف پروژه درگیر هستند. وام‌دهندگانی که تأمین مالی پروژه‌های بزرگ را به‌عهده می‌گیرند، به‌منظور اجتناب از بروز اختلاف ناشی از

³² Non-recourse

³³ Limited recourse

³⁴ Syndicated



اقدامات متضاد توسط وام‌دهندگان یا اختلاف بین وام‌دهندگان در نحوه پرداخت وام‌های مربوط، در برخی مواقع فرآیند تأمین مالی را تحت یک توافق‌نامه وام مشترک انجام می‌دهند. در مواردی که تسهیلات اعتباری مختلف تحت توافق‌نامه‌های وام جداگانه ارائه می‌شود، معمولاً وام‌دهندگان مابین خود توافق‌نامه‌ای منعقد می‌کنند که اصطلاحاً «توافق‌نامه داخلی وام‌دهندگان»^{۳۵} نامیده می‌شود. توافق‌نامه مزبور عمدتاً حاوی موضوعاتی مربوط به مقررات پرداخت‌ها، نسبت‌ها یا ترتیب اولویت‌ها، شرایط اعلام نکول و تسریع در سررسید اعتبارات و هماهنگی نحوه سلب مالکیت بر اساس تضامین ارائه‌شده توسط شرکت پروژه است.

مؤسسات مالی بین‌المللی و مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی و تشویق سرمایه‌گذاری

مؤسسات مالی بین‌المللی^{۳۶} و مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی^{۳۷} و تشویق سرمایه‌گذاری^{۳۸} معمولاً نگرانی‌هایی مشابه سایر وام‌دهندگان پروژه دارند. به‌علاوه، آنها باید اطمینان حاصل کنند که اجرای پروژه با اهداف سیاستی خاص آن مؤسسات در تضاد نباشد. مؤسسات مالی بین‌المللی بر اثرات زیست‌محیطی پروژه‌های زیربنایی و پایداری بلندمدت آنها تأکید فزاینده‌ای دارند. روش‌ها و فرآیندهای انتخاب طرف خصوصی نیز توسط مؤسسات مالی بین‌المللی که به پروژه وام می‌دهند، به‌دقت مورد بررسی قرار می‌گیرد. بسیاری از مؤسسات مالی جهانی و منطقه‌ای و مؤسسات ملی تأمین مالی توسعه‌ای، دستورالعمل‌ها و الزامات مربوط به تأمین منابع مالی خود را تنظیم کرده‌اند که عمدتاً در قراردادهای همسان وام آنها منعکس می‌شود.

³⁵ Intercreditor agreement

³⁶ International financial institutions

³⁷ Export credit agencies

³⁸ Investment promotion agencies



شرکت‌های بیمه

معمولاً در پروژه‌های زیرساختی، بیمه سوانح برای مستحذات و تجهیزات، بیمه شخص ثالث و بیمه حوادث کارکنان انجام می‌شود. سایر انواع بیمه که در پروژه‌ها بکار گرفته می‌شود عبارتست از بیمه وقفه در کسب‌وکار، بیمه وقفه در جریان‌های نقدی و بیمه افزایش هزینه‌ها. این نوع بیمه‌ها معمولاً در بازارهای بیمه تجاری در دسترس هستند و ممکن است پوشش آنها در مورد رویدادهای غیرعادی خارج از کنترل طرفین (مانند جنگ، شورش، خرابکاری، زلزله یا طوفان) محدود باشد. بازارهای بیمه خصوصی نقش فزاینده‌ای در پوشش انواع خاصی از ریسک‌های سیاسی مانند نقض تعهدات قراردادی توسط دستگاه اجرایی (کوتاهی دستگاه اجرایی در انجام تعهدات قراردادی یا درخواست‌های ناعادلانه برای ارائه تضامین مستقل) ایفا می‌نمایند. در برخی کشورها، به دلیل وجود شکاف سیاستی بین رشته‌های بیمه‌ای مختلف، با هدف جلوگیری از عدم پوشش برخی ریسک‌ها، بسته‌های جامع بیمه ارائه می‌شود. علاوه بر شرکت‌های خصوصی بیمه‌گر، تضمین در برابر ریسک‌های سیاسی ممکن است توسط مؤسسات مالی بین‌المللی (مانند بانک جهانی^{۳۹}، مؤسسه تضمین سرمایه‌گذاری چندجانبه^{۴۰} و شرکت مالی بین‌المللی^{۴۱})، بانک‌های توسعه منطقه‌ای یا مؤسسات بیمه اعتبار صادراتی و تشویق سرمایه‌گذاری ارائه شود.

کارشناسان و مشاوران مستقل

کارشناسان و مشاوران مستقل نقش مهمی در مراحل مختلف پروژه مشارکت عمومی - خصوصی ایفا می‌کنند. شرکت‌های با تجربه معمولاً با بکارگیری خدمات کارشناسان و

³⁹ World Bank

⁴⁰ Multilateral Investment Guarantee Agency

⁴¹ International Finance Corporation



مشاوران خارج از شرکت، مانند کارشناسان مالی، مشاوران حقوقی بین‌المللی یا شرکت‌های معماری و مهندسی، تخصص فنی خود را تکمیل می‌کنند. بانک‌های تجاری و توسعه‌ای اغلب به‌عنوان مشاور برای مجریان پروژه در تنظیم ترتیبات مالی و تدوین برنامه اجرایی پروژه عمل می‌کنند. کارشناسان مستقل به وام‌دهندگان پروژه در مورد ارزیابی ریسک‌های پروژه در کشور میزبان مشاوره می‌دهند و همچنین به نهادهای دولتی برای تدوین راهبردهای بخشی برای توسعه زیرساخت‌ها و چارچوب‌های قانونی و نظارتی مناسب کمک می‌کنند. علاوه بر این، کارشناسان و مشاوران مستقل می‌توانند به دستگاه اجرایی در تهیه مطالعات امکان‌سنجی و سایر مطالعات اولیه، تدوین اسناد درخواست برای پیشنهاد، شرایط و ضوابط همسان قراردادی، ارزیابی و مقایسه پیشنهادها یا در فرآیند مذاکرات قراردادی ارائه خدمات نمایند.

علاوه بر نهادهای خصوصی، برخی از سازمان‌های بین‌المللی (مانند UNIDO و کمیسیون‌های منطقه‌ای شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد) و مؤسسات مالی بین‌المللی (به‌عنوان مثال، بانک جهانی و بانک‌های توسعه منطقه‌ای) طرح‌های ویژه‌ای برای ارائه کمک‌های فنی مستقیم به دولت یا کمک به دولت در شناسایی مشاوران واجد شرایط دارند.



متن اصلی و ترجمه قانون نمونه

I. General provisions	فصل اول: مقررات عمومی
Model provision 1. PPP guiding principles	ماده (۱) - اصول مشارکت عمومی - خصوصی (ع-خ)
This law establishes the procedures for the approval, award and implementation of public-private partnership projects, in accordance with the principles of transparency, fairness, stability, proper management, integrity, competition, economy, and long-term sustainability.	این قانون فرآیندهای تأیید، ارجاع و اجرای پروژه‌های مشارکت ع-خ را مطابق با اصول شفافیت، عدالت، ثبات، مدیریت صحیح، یکپارچگی، رقابت، صرفه اقتصادی و پایداری بلندمدت معین می‌نماید.
Model provision 2. Definitions	ماده (۲) - تعاریف
For the purposes of this law: (a) “Public-private partnership (PPP)” means an agreement between a contracting authority and a private entity for the implementation of a project, against payments by the contracting authority or the users of the facility, including both those projects that	برای دستیابی به اهداف این قانون، تعاریف زیر انجام می‌شود: الف) «مشارکت عمومی - خصوصی» یا به اختصار «مشارکت» عبارتست از قراردادی بین طرف عمومی (دستگاه اجرایی) و طرف خصوصی برای اجرای پروژه که در مقابل پرداخت توسط دستگاه اجرایی یا استفاده‌کنندگان نهایی مستحقات پروژه است؛ پروژه‌ها شامل دو گروه کلی است: پروژه‌هایی که ریسک



entail a transfer of the demand risk to the private partner (“concession PPPs”) and those other types of PPPs that do not entail such risk transfer (“non-concession PPPs”); (b) “Infrastructure facility” means physical facilities and systems that directly or indirectly provide services to the general public; (c) “Infrastructure project” means the design, construction, development and operation of new infrastructure facilities or the rehabilitation, modernization, expansion or operation of existing infrastructure facilities; (d) “Contracting authority” means the public authority that has the power to enter into a PPP contract [under the provisions of this law]; (e) “Private partner” means the private entity retained by the contracting authority to carry out a project under a PPP contract; (f) “PPP contract” means the	تقاضای خدمات به طرف خصوصی منتقل می‌شود (اعطای امتیاز) و پروژه‌های که ریسک مزبور به طرف خصوصی منتقل نمی‌شود (بدون اعطای امتیاز)؛ ب) مستحدثات زیربنایی عبارت از مستحدثات فیزیکی و سامانه‌هایی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم خدمات را به عموم مردم ارائه می‌نماید؛ پ) پروژه زیربنایی عبارت از طراحی، احداث، توسعه و بهره‌برداری از مستحدثات زیربنایی جدید یا بازسازی، نوسازی، توسعه یا بهره‌برداری از مستحدثات زیربنایی موجود است؛ ت) دستگاه اجرایی عبارت از نهاد دولتی (عمومی) که اختیار عقد قرارداد و ارجاع پروژه مشارکت ع-خ را مطابق این قانون دارد؛ ث) طرف خصوصی عبارت از نهادی از بخش خصوصی است که از سوی دستگاه اجرایی برای اجرای پروژه تحت قرارداد مشارکت بکار گرفته می‌شود؛ ج) قرارداد مشارکت عبارتست از قرارداد
--	---



mutually binding agreement or agreements between the contracting authority and the private partner that set forth the terms and conditions for the implementation of a PPP; (g) “Bidder” or “bidders” means persons, including groups thereof, that participate in selection proceedings for the award of the PPP contract; (h) “Unsolicited proposal” means any proposal relating to the implementation of an infrastructure project that is not submitted in response to a request or solicitation issued by the contracting authority within the context of a selection procedure; (i) “Regulatory agency” means a public authority that is entrusted with the power to issue and enforce rules and regulations governing the infrastructure facility or the provision of the relevant services.	متقابل الزام‌آور بین دستگاه اجرایی و طرف خصوصی که شرایط و ضوابط اجرای پروژه مشارکت را تعیین می‌نماید؛ (چ) پیشنهاددهنده یا پیشنهاددهندگان عبارت از اشخاص (شامل انفرادی یا جمعی) است که در فرآیند ارجاع قرارداد مشارکت شرکت می‌نمایند؛ (ح) پیشنهادهای غیراعلانی عبارتست از هر پیشنهادی از سوی طرف خصوصی مربوط به اجرای پروژه زیربنایی که بنا به درخواست یا اعلان دستگاه اجرایی در قالب فرآیند ارجاع قرارداد نبوده است؛ (خ) نهاد تنظیم مقررات عبارتست از نهاد دولتی که مسئولیت و اختیار تهیه ضوابط و مقررات فنی (عمومی و اختصاصی) حاکم بر پروژه‌های زیربنایی و خدمات مربوط را به عهده دارد.
---	--



Model provision 3. Authority to enter into PPP contracts	ماده (۳) - دستگاه اجرایی مجاز به عقد قرارداد مشارکت
The following public authorities have the power to enter into PPP contracts for the implementation of infrastructure projects falling within their respective spheres of competence: [the enacting State lists the relevant public authorities of the host country that may enter into PPP contracts by way of an exhaustive or indicative list of public authorities, a list of types or categories of public authority or a combination thereof].	دستگاه‌های اجرایی زیر مجازند نسبت به عقد قراردادهای مشارکت ع-خ برای اجرای پروژه‌های زیربنایی در حوزه صلاحیت مربوطه اقدام نمایند: [فهرست دستگاه‌های اجرایی مجاز به عقد قرارداد مشارکت ع-خ به‌صورت کلی یا تفصیلی در این قسمت بیان می‌شود]^[۱]
Model provision 4. Eligible infrastructure sectors	ماده (۴) - بخش‌های زیربنایی واجد شرایط
PPP contracts may be entered into by the relevant authorities in the	قراردادهای مشارکت ع-خ در بخش‌های زیربنایی زیر از طریق دستگاه اجرایی

^[۱] دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳، موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ و موضوع ماده (۴۰) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳



following sectors: [the enacting State indicates the relevant sectors by way of an exhaustive or indicative list].	ذی ربط منعقد می‌شود: [بخش‌های زیربنایی واجد شرایط به‌صورت فهرست کلی یا تفصیلی در این قسمت بیان می‌شود.] ^[۲]
II. Project planning and preparation	فصل دوم: برنامه‌ریزی و آماده‌سازی پروژه
Model provision 5. PPP project proposals	ماده (۵) - پیشنهاد پروژه‌های مشارکت ع-خ
1. A contracting authority envisaging to develop infrastructure or services through a PPP shall carry out or procure a feasibility study to assess whether the project meets the conditions for approval set for in [these provisions].	۱- دستگاه اجرایی که توسعه مستحدثات یا خدمات زیربنایی را از طریق مشارکت در نظر دارد، می‌بایست نسبت به انجام مطالعات امکان‌سنجی با هدف ارزیابی مطابقت شرایط پروژه با ضوابط این قانون اقدام نماید.
2. The feasibility study shall:	۲- مطالعات امکان‌سنجی باید شامل موارد زیر باشد:
(a) Identify the public infrastructure or service needs to be met by the proposed PPP project and how the project meets relevant national or local priorities for the development	الف) شناسایی مستحدثات یا خدمات زیربنایی عمومی مورد نیاز که از طریق اجرای پروژه مشارکت پیشنهادی فراهم می‌شود و بررسی مطابقت مشخصات پروژه با اولویت‌های ملی یا منطقه‌ای

^[۲] مواد (۲) تا (۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷

of public infrastructure and services;	برای توسعه مستحدثات یا خدمات زیربنایی عمومی ^[۳] ؛
(b) Assess the various options available to the contracting authority to satisfy those needs and conclusively demonstrate the comparative advantage, strategic and operational benefits of implementation as PPP, in particular that the project:	ب) ارزیابی گزینه‌های مختلف اجرایی ممکن ^[۴] برای تأمین خدمات مورد نیاز توسط دستگاه اجرایی که به‌طور قطع مزیت نسبی و منافع راهبردی و عملیاتی اجرای پروژه به روش مشارکت را نشان دهد، بدین معنی که:
(i) Offers a more economic and efficient solution as a PPP than if it were to be procured and carried out by the contracting authority or another public body (“value for money”); and	ب-۱) پروژه مشارکت نسبت به روش متعارف اجرا توسط دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی، اقتصادی‌تر بوده و کارآمدی بیشتری داشته باشد (ارزیابی ارزشمندی)؛
(ii) Will not lead to unexpected financial liabilities for the public sector (“fiscal risk”).	ب-۲) پروژه منجر به ایجاد تعهدات مالی غیرمنتظره برای دولت نشود (ریسک مالی).
3. In addition to the feasibility	۳- علاوه بر مطالعات امکان‌سنجی،

^[۳] گزارش توجیهی فنی، اقتصادی، مالی، زیست‌محیطی و پدافند غیرعامل موضوع ماده (۲۳) قانون

الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳

^[۴] نشریه شماره (۷۱۷) نظام فنی و اجرایی کشور با عنوان «راهنمای انتخاب روش تدارک پروژه»



study, the request for approval of a PPP project shall:	فرآیند تأیید اجرای پروژه به روش مشارکت باید شامل موارد زیر باشد:
(a) Assess the project's social, economic and environmental impact;	الف) ارزیابی تأثیرات اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی ^{۱۵} ؛
(b) Identify the technical requirements and expected inputs and deliverables;	ب) شناسایی الزامات فنی پروژه و ورودی‌ها و محصولات قابل تحویل مورد انتظار؛
(c) Consider the extent to which the project activities can be performed by a private partner under a contract with the contracting authority;	پ) در نظر گرفتن گستره فعالیت‌های پروژه که توسط طرف خصوصی در قالب قرارداد با دستگاه اجرایی انجام می‌شود (شرح خدمات)؛
(d) Identify the licenses, permits or authorizations that the contracting authority or any other public authority may be required to issue in connection with the approval or implementation of the project;	ت) شناسایی تمامی مجوزها لازم برای تأیید یا اجرای پروژه که توسط دستگاه اجرایی طرف قرارداد یا سایر نهادهای دولتی صادر می‌شود؛
(e) Identify and assess the main project risks and describe the	ث) شناسایی و ارزیابی ریسک‌های عمده پروژه و تشریح نحوه تخصیص ریسک در

^{۱۵} گزارش توجیهی فنی، اقتصادی، مالی، زیست‌محیطی و پدافند غیرعامل موضوع ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳



proposed risk allocation under the contract; (f) Identify any proposed form of Government support for the implementation of the project; (g) Determine the capacity of the contracting authority to effectively enforce the contract, including the ability to monitor and regulate project implementation and the performance of the private partner; (h) Identify the appropriate procedure for contract award.	قرارداد^[۶]. ج) شناسایی هرگونه کمک و حمایت دولت برای اجرای پروژه. چ) تعیین صلاحیت دستگاه اجرایی^[۷] برای عملیاتی نمودن کارآمد قرارداد مشارکت، از جمله توانایی جهت نظارت و تنظیم مقررات برای اجرای پروژه و نحوه عملکرد طرف خصوصی؛ ح) شناسایی فرآیند مناسب برای ارجاع قرارداد به طرف خصوصی^[۸].
Model provision 6. Approval of PPP project proposals	ماده (۶) - تأیید پیشنهاد پروژه مشارکت ع-خ
1. The [enacting State indicates the competent body] shall be responsible for [approving proposed PPP projects submitted to	۱- سازمان/نهاد [..... نام دستگاه] مسئولیت تأیید پروژه مشارکت پیشنهادی توسط دستگاه اجرایی را به عهده دارد و نظرات خود را در مورد

^[۶] نشریه شماره (۶۵۹) نظام فنی و اجرایی کشور با عنوان «مدیریت ریسک در پروژه‌ها»

^[۷] بند (۷) ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۶ با عنوان «نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور» و جزء (۲) بند (الف) ماده (۳۴) قانون مزبور

^[۸] ضوابط و تشریفات انعقاد قراردادهای دولتی مطابق قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ و مواد (۷۹) تا (۸۹) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ تعیین می‌شود.



it by contracting authorities] [advising [the enacting State indicates the competent body] as to whether a proposed PPP project meets the approval conditions set forth in [these provisions]]. 2. The [enacting State indicates the competent body] shall be responsible, in particular for: (a) Reviewing PPP project proposals and feasibility studies submitted by contracting authorities for purposes of ascertaining whether a proposed project is worthwhile being carried out as a PPP and meets the requirements set forth in [these provisions]; (b) Reviewing the contracting authority's capability for carrying out the project and making	مطابقت شرایط پروژه مشارکت پیشنهادی با ضوابط این قانون به سازمان/نهاد دولتی [..... نام دستگاه] اعلام می نماید. ۲- سازمان/نهاد [..... نام دستگاه] وظایف زیر را به عهده دارد^[۹]: الف) بررسی پیشنهادهای پروژه مشارکت و مطالعات امکان سنجی که توسط دستگاه اجرایی ارائه شده است با هدف اطمینان از اینکه پروژه پیشنهادی ارزش اجرا به روش مشارکت ع-خ را دارد و همچنین مطابق با الزامات مقرر در این قانون باشد. ب) بررسی توانایی دستگاه اجرایی برای اجرای پروژه و ارائه پیشنهادهای مناسب.
--	---

^[۹] عمده وظایف مندرج در این بند، توسط سازمان برنامه و بودجه کشور بر اساس ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ و ماده (۳۴) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۶ انجام می شود.



appropriate recommendations;	
(c) Reviewing the draft requests for proposal prepared by contract authorities to ensure conformity with the approved proposal and feasibility study;	پ) بررسی پیش‌نویس «درخواست برای پیشنهاد» که توسط دستگاه اجرایی تهیه شده است تا از مطابقت آن با پیشنهاد و مطالعات تأییدشده اطمینان حاصل شود.
(d) Advising the Government on administrative procedures relating to PPPs;	ت) ارائه مشاوره به دولت برای فرآیندهای اداری مربوط به مشارکت ع-خ؛
(e) Developing guidelines relating to PPPs;	ث) تهیه راهنما و دستورالعمل مربوط به مشارکت ع-خ؛
(f) Advising contracting authorities on the methodology for conducting feasibility and other studies;	ج) ارائه مشاوره به دستگاه اجرایی در مورد روش‌های انجام مطالعات امکان‌سنجی و سایر مطالعات؛
(g) Preparing standard bidding and contract documents for use by contracting authorities;	چ) تهیه اسناد همسان ارائه پیشنهاد و قرارداد ^[۱۰] برای استفاده دستگاه اجرایی؛
(h) Issuing advice in connection with the implementation of PPP projects;	ح) ارائه مشاوره در ارتباط با اجرای پروژه‌های مشارکت ع-خ؛
(i) Assisting contracting authorities	د) ارائه کمک به دستگاه اجرایی در

^[۱۰] چهارچوب موافقت‌نامه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) موضوع بخشنامه ابلاغی نظام فنی و اجرایی کشور به شماره ۹۳/۱۷۲۸۰۴ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۶



as required to ensure that PPPs are carried out in accordance with [these provisions]; and (j) Performing any other functions in connection with PPPs that [the enacting States indicates the competent body to issue regulations implementing the model provisions] may assign to it.	صورت لزوم جهت اطمینان از اینکه پروژه‌های مشارکت مطابق ضوابط این قانون اجرا می‌شوند؛ و (ذ) انجام سایر وظایف در ارتباط با پروژه‌های مشارکت ع-خ که به آن محول می‌شود.
Model provision 7. Administrative coordination	ماده (۷) - هماهنگی اداری
The [enacting State indicates the competent body] shall [establish] [propose to [the enacting State indicates the competent body] the establishment of] institutional mechanisms to coordinate the activities of the public authorities responsible for issuing approvals, licenses, permits or authorizations	سازمان/نهاد^[۱۱] [..... نام دستگاه] نسبت به ایجاد سازوکارهای نهادی با هدف ایجاد هماهنگی بین فعالیتهای نهادهای دولتی و دستگاه‌های اجرایی مسئول ارائه تأییدیه‌ها و مجوزهای لازم برای اجرای پروژه‌های مشارکت مطابق با ضوابط قانونی و فنی در مورد ساخت‌وساز و بهره‌برداری از مستحدثات زیربنایی، اقدام می‌نماید.

^[۱۱] وظایف و اختیارات نهاد دولتی مزبور در این ماده، عمدتاً ماهیت اجرایی دارد و با وظایف سازمان برنامه و بودجه کشور که سیاست‌گذاری، تنظیم مقررات و نظارت است همخوانی ندارد؛ دستگاه اجرایی در کشور که وظایفی مشابه مفاد مندرج در این ماده دارد، «سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران» است که در زمینه سرمایه‌گذاری خارجی فعالیت دارد.



required for the implementation of PPP projects in accordance with statutory or regulatory provisions on the construction and operation of infrastructure facilities of the type concerned.	
III. Contract award	فصل سوم: ارجاع قرارداد
Model provision 8. General rules	ماده (۸) - مقررات عمومی
The contract authority shall select the private partner in accordance with model provisions 9 to 22 (or exceptionally model provisions 23 to 28) and model provisions 29 to 32, and, for matters not provided for herein, in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that provide for transparent and efficient competitive public procurement procedures equivalent to those set forth in the UNCITRAL Model Law on Public Procurement].	دستگاه اجرایی موظف است فرآیند انتخاب طرف خصوصی را مطابق با ضوابط مندرج در مواد (۹) تا (۲۲) [یا در شرایط خاص مواد (۲۳) تا (۲۸)] و همچنین ضوابط مندرج در مواد (۲۹) تا (۳۲) این قانون انجام دهد و برای مواردی که در این قانون مشخص نشده است مطابق فرآیندهای شفاف و کارآمد مندرج در قانون برگزاری مناقصات ^[۱۲] و انجام معاملات دولتی مربوطه اقدام نماید.

^[۱۲] قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳



1. Pre-selection of bidders	مبحث اول: پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان^[۱۳]
Model provision 9. Purpose and procedure of pre-selection	ماده (۹) - هدف و فرآیند پیش‌ارزیابی پیشنهاددهندگان
1. For the purpose of limiting the number of suppliers or contractors from which to request proposals, the contracting authority shall engage in pre-selection proceedings with a view to identifying bidders that are suitably qualified to implement the envisaged project. 2. The invitation to participate in the pre-selection proceedings shall be published in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws governing publication of invitation to participate in proceedings for the pre-qualification of suppliers and	۱- به منظور محدود کردن تعداد تأمین‌کنندگان یا پیمانکارانی که از آنها پیشنهاد پروژه درخواست می‌شود، دستگاه اجرایی موظف است نسبت به انجام فرآیند پیش‌ارزیابی با هدف شناسایی پیشنهاددهندگان با صلاحیت کافی جهت اجرای پروژه مدنظر، اقدام نماید. ۲- فراخوان برای شرکت در فرآیند پیش‌ارزیابی باید مطابق قوانین و مقررات موضوعه انجام شود^[۱۴].

^[۱۳] در قوانین و مقررات کشور عمدتاً تحت عنوان «ارزیابی کیفی» بیان می‌شود (موضوع آیین‌نامه اجرایی بند (ج) ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات).

^[۱۴] ماده (۱۳) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳



contractors]. 3. To the extent not already required by [the enacting State indicates the provisions of its laws on procurement proceedings that govern the content of invitations to participate in proceedings for the pre-qualification of suppliers and contractors], the invitation to participate in the pre-selection proceedings shall include at least the following: (a) A description of the infrastructure, facility or service systems, as appropriate; (b) An indication of other essential elements of the project, such as the services to be delivered by the private partner, the financial arrangements envisaged by the contracting authority (for example, whether the project will be entirely	۳- مفاد فراخوان پیش‌ارزیابی علاوه بر ضوابط مندرج در قوانین و مقررات موضوعه^[۱۵]، باید حداقل شامل موارد زیر باشد: الف) توصیفی از مستحدثات یا خدمات زیربنایی حسب مورد؛ ب) سایر مؤلفه‌های اصلی پروژه مانند خدماتی که توسط طرف خصوصی ارائه می‌شود، ترتیبات مالی که توسط دستگاه اجرایی پیش‌بینی شده است (به‌عنوان مثال پروژه تماماً توسط تعرفه پرداختی کاربران نهایی خدمات، تأمین مالی می‌شود یا منابع مالی دولت در قالب
---	--

^[۱۵] مواد (۱۲) و (۱۴) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳

financed by user fees or tariffs or whether public funds such as direct payments, loans or guarantees may be provided to the private partner); (c) Where already known, a summary of the main required terms of the PPP contract to be entered into; (d) The manner and place for the submission of applications for pre-selection and the deadline for the submission, expressed as a specific date and time, allowing sufficient time for bidders to prepare and submit their applications; and (e) The manner and place for solicitation of the pre-selection documents. 4. To the extent not already required by [the enacting State indicates the provisions of its laws on procurement proceedings that	پرداخت مستقیم، تسهیلات مالی یا تضامین در دسترس طرف خصوصی قرار دارد)؛ پ) خلاصه‌ای از شرایط اصلی قرارداد مشارکت تا حدی که مشخص شده است؛ ت) روش و محل ثبت درخواست پیش‌ارزیابی و مهلت آن، که در قالب تاریخ و ساعت مشخص بیان شود، به نحوی که زمان کافی برای پیشنهاددهندگان جهت تهیه و ثبت درخواست وجود داشته باشد؛ و ث) روش و محل تهیه اسناد پیش‌ارزیابی. ۴- اسناد پیش‌ارزیابی علاوه بر ضوابط مندرج در قوانین و مقررات موضوعه^[۱۶]، باید حداقل شامل موارد زیر باشد:
--	---

^[۱۶] ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳



govern the content of the pre-selection documents to be provided to suppliers and contractors in proceedings for the pre-qualification of suppliers and contractors], the pre-selection documents shall include at least the following information: (a) The pre-selection criteria in accordance with model provision 10; (b) Whether the contracting authority intends to waive the limitations on the participation of consortia set forth in model provision 11; (c) Whether the contracting authority intends to request only a limited number of pre-selected bidders that best meet the pre-selection criteria specified in the	الف) معیارهای پیش‌ارزیابی مطابق با ماده (۱۰) این قانون. ب) محدودیت‌ها و مجوزهای مربوط به شرکت کنسرسیوم در فرآیند پیش‌ارزیابی مطابق ضوابط ماده (۱۱) این قانون^[۱۷]. پ) محدودیت (در صورت وجود) مربوط به تعداد پیشنهاددهندگان انتخابی برای ارائه پیشنهاد پروژه (پیشنهاد فنی بازرگانی)، که دارای بهترین امتیاز بر مبنای معیارهای مندرج در اسناد
---	--

^[۱۷] بخشنامه نظام فنی و اجرایی کشور با موضوع «مدیریت تعارض منافع و جلوگیری از تبانی در ارجاع

کار» به شماره ۱۴۰۱/۷۳۰۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۱



pre-selection documents to submit proposals upon completion of the pre-selection proceedings in accordance with model provision 12, paragraph 2; if so, the maximum number of pre-selected bidders from which the proposals will be requested and the manner in which the selection of that number will be carried out. In establishing the maximum number, the contracting authority shall bear in mind the need to ensure effective competition; (d) Whether the contracting authority intends to require the successful bidder to establish an independent legal entity established and incorporated under the laws of [the enacting State] in accordance with model provision 35. 5. For matters not provided for in this model provision, the pre-selection proceedings shall be conducted in accordance with [the	پیش‌ارزیابی هستند (مطابق بند (۲) ماده (۱۲) این قانون)؛ در صورت وجود محدودیت مزبور، حداکثر تعداد و روش انتخاب پیشنهاددهندگان باید مشخص شده و دستگاه اجرایی می‌بایست از وجود فرآیند رقابتی کارآمد اطمینان حاصل نماید. ت) ضرورت یا عدم ضرورت تأسیس نهاد حقوقی مستقل توسط پیشنهاددهندگان منتخب بر اساس قوانین و مقررات موضوعه، مطابق ضوابط ماده (۳۵) این قانون. ۵) سایر ضوابط و شرایطی مربوط به فرآیند پیش‌ارزیابی که در این قانون مشخص نشده است، بر اساس قوانین و مقررات موضوعه تدارکات دولتی و
--	---



enacting State indicates the provisions of its laws on government procurement governing the conduct of proceedings for the pre-qualification or pre-selection of suppliers and contractors].	مناقصات ^[۱۸] انجام می‌شود.
Model provision 10. Pre-selection criteria	ماده (۱۰) - معیارهای پیش‌ارزیابی
Interested bidders must meet such of the following criteria as the contracting authority considers appropriate and relevant for the particular contract: (a) That they have the necessary professional, technical and environmental qualifications, professional and technical competence, financial resources,	پیشنهاددهندگان که قصد شرکت در فرآیند پیش‌ارزیابی را دارند باید واجد شرایط زیر باشند که توسط دستگاه اجرایی برای هر قرارداد، به‌طور خاص تعیین می‌شود ^[۱۹] : الف) دارای صلاحیت حرفه‌ای، فنی و زیست‌محیطی لازم، شایستگی فنی و حرفه‌ای، منابع مالی، ماشین‌آلات و تجهیزات فیزیکی، توانایی مدیریتی، قابلیت اطمینان، تجربه و پرسنل لازم

^[۱۸] مواد (۱۲) تا (۱۴) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳

^[۱۹] در آیین‌نامه اجرایی بند (ج) ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات، معیارهای موردنظر برای ارزیابی داوطلبان پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی اعم از «معیارهای عمومی» مانند برخورداری از سوابق مرتبط، نداشتن محکومیت کیفری مؤثر (شخص حقوقی یا اعضای هیأت مدیره) و عدم ممنوع‌المعامله بودن و «معیارهای اختصاصی» مانند رتبه اعتباری، توانایی مالی، خوش‌حسابی مالیاتی و حقوق دولتی، عدم سوابق تخلف مکرر و صلاحیت فنی فردی یا سازمانی، قابل الحاق است.



equipment and other physical facilities, managerial capability, reliability, experience and personnel as necessary to carry out all the phases of the project, including design, construction, operation and maintenance;	برای اجرای تمام مراحل پروژه شامل طراحی، ساخت، بهره‌برداری و نگهداری؛
(b) That they have sufficient ability to manage the financial aspects of the project and capability to sustain its financing requirements;	ب) توانایی کافی برای مدیریت جنبه‌های مالی پروژه و همچنین توانایی جهت به عهده گرفتن تأمین منابع مالی مورد نیاز؛
(c) That they meet ethical and other standards applicable in [this State];	پ) دارای صلاحیت‌های عمومی و معیارهای اخلاق حرفه‌ای؛
(d) That they have the legal capacity to enter into the PPP contract;	ت) دارای ظرفیت حقوقی لازم برای عقد قرارداد مشارکت؛
(e) That they are not insolvent, in receivership, bankrupt or being wound up, their affairs are not being administered by a court or a judicial officer, their business	ث) عدم وجود شرایط توقف مالی (مرحله قبل از ورشکستگی)، اداره توسط مدیر تصفیه، ورشکستگی یا انحلال، عدم وجود شرایط اداره توسط دادگاه یا مقام قضایی، عدم تعلیق فعالیت‌های کسب‌وکار



activities have not been suspended and they are not the subject of legal proceedings for any of the foregoing; (f) That they have fulfilled their obligations to pay taxes and social security contributions in [this State]; (g) That they have not, and their directors or officers have not, been convicted of any criminal offence related to their professional conduct or the making of false statements or misrepresentations as to their qualifications to enter into a procurement contract within a period of ... years [the enacting State specifies the period of time] preceding the commencement of the contract award proceedings, or have not been otherwise	مربوطه و عدم وجود روبه‌های قانونی در حال انجام مربوط به موارد فوق‌الذکر^[۲۰]؛ (ج) دارای مفاصا حساب مالیاتی و تأمین اجتماعی؛ (چ) عدم وجود محکومیت کیفری مرتبط با حرفه برای خود، مدیران یا کارکنان یا عدم وجود محرومیت شرکت در معاملات دولتی به دلیل ارائه اظهارات نادرست در مورد صلاحیت خود به مدت ... سال یا عدم وجود صلاحیت به دلیل تعلیق یا محرومیت اداری.
---	---

^[۲۰] مواد (۴۱۲) تا (۵۷۵) قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ و قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی مصوب



disqualified pursuant to administrative suspension or debarment proceedings.	
Model provision 11. Participation of consortia	ماده (۱۱) - شرکت کنسرسیوم در فرآیند پیش‌ارزیابی
1. The contracting authority, when first inviting the participation of bidders in the selection proceedings, shall allow them to form bidding consortia. The information required from members of bidding consortia to demonstrate their qualifications in accordance with model provision 10 shall relate to the consortium as a whole as well as to its individual participants. 2. Unless otherwise [authorized by ... [the enacting State indicates the relevant authority] and] stated in the pre-selection documents, each	۱- دستگاه اجرایی هنگام دعوت از پیشنهاددهندگان برای شرکت در فرآیند پیش‌ارزیابی، به آنها اجازه تشکیل کنسرسیوم را می‌دهد. اطلاعات لازم برای نشان دادن صلاحیت کنسرسیوم مطابق ضوابط ماده (۱۰) این قانون، باید به کنسرسیوم به‌عنوان یک کل و همچنین هر کدام از اعضای آن به‌صورت انفرادی مربوط باشد. ۲- هر یک از اعضای کنسرسیوم در یک زمان، تنها مجاز به شرکت در یک کنسرسیوم به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم است^[۲۱] مگر اینکه در اسناد

^[۲۱] بخشنامه نظام فنی و اجرایی کشور با موضوع «مدیریت تعارض منافع و جلوگیری از تبانی در ارجاع

کار» به شماره ۱۴۰۱/۷۳۰۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۱



member of a consortium may participate, either directly or indirectly, in only one consortium at a time. A violation of this rule shall cause the disqualification of the consortium and of the individual members. 3. When considering the qualifications of bidding consortia, the contracting authority shall consider the capabilities of each of the consortium members and assess whether the combined qualifications of the consortium members are adequate to meet the needs of all phases of the project.	فراخوان شرایط دیگری پیش‌بینی شده باشد. هرگونه نقض این حکم، موجب سلب صلاحیت کنسرسیوم و تک‌تک اعضای آن خواهد شد. ۳- در زمان ارزیابی صلاحیت کنسرسیوم، دستگاه اجرایی توانایی هر یک از اعضای کنسرسیوم را در نظر گرفته و با تجمیع صلاحیت‌های اعضای آن، مطابقت با نیازهای مربوط به مراحل مختلف پروژه را تعیین می‌نماید.
Model provision 12. Decision on pre-selection	ماده (۱۲) - تصمیم‌گیری در پیش‌ارزیابی
1. The contracting authority shall make a decision with respect to the qualifications of each bidder that has submitted an application for pre-selection. In reaching that decision, the contracting authority	۱- دستگاه اجرایی نسبت به ارزیابی صلاحیت پیشنهاددهندگان صرفاً بر اساس معیارها، الزامات و رویه‌های مندرج در اسناد فراخوان اقدام می‌نماید. سپس تمامی پیشنهاددهندگان منتخب توسط دستگاه اجرایی برای ارائه پیشنهاد پروژه



shall apply only the criteria, requirements and procedures that are set forth in the pre-selection documents. All pre-selected bidders shall thereafter be invited by the contracting authority to submit proposals in accordance with model provisions 13 to 22. 2. Notwithstanding paragraph 1, where the contracting authority has indicated through an appropriate statement in the pre-selection documents that it reserved the right to request proposals only from a limited number of bidders that best meet the pre-selection criteria, the contracting authority shall rate the bidders on the basis of the criteria applied to assess their qualifications and draw up the list of bidders that will be invited to submit proposals upon completion of the pre-selection proceedings up to the maximum number specified in the pre-selection documents but at least	(فنی بازرگانی) مطابق مواد (۱۳) تا (۲۲) این قانون دعوت می‌شوند. ۲- در مواردی که برخلاف ضوابط بند قبلی، در اسناد فراخوان اعلام شده است که دستگاه اجرایی حق دارد تعداد محدودی از پیشنهاددهندگان را برای ارائه پیشنهاد پروژه دعوت نماید، دستگاه اجرایی باید پیشنهاددهندگان را بر اساس معیارهای مندرج در فراخوان رتبه‌بندی و فهرست آنها را تهیه نماید. در تهیه فهرست مزبور صرفاً معیارها و رویه‌های مندرج در اسناد پیش‌ارزیابی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
--	--



three, if possible. In drawing up the list, the contracting authority shall apply only criteria and the manner of rating that are set forth in the pre-selection documents.	
2. Procedures for requesting proposals	مبحث دوم: فرآیند درخواست برای پیشنهاد
Model provision 13. Choice of selection procedure	ماده (۱۳) - تعیین فرآیند انتخاب
1. A contracting authority may select the private partner for a PPP project by means of a two-stage request for proposals in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that provide for a procurement method equivalent to the two-stage tendering provided for in article 48 of the UNCITRAL Model Law on Public Procurement] where the	۱- به منظور ایجاد شرایطی برای دستیابی به بهترین گزینه اجرایی برای پروژه و همچنین در مواردی که دستگاه اجرایی تشخیص می‌دهد که تبادل نظر با پیشنهاددهندگان برای تدقیق شرح موضوع قرارداد و تدوین آنها با جزئیات ضروری (مطابق قوانین و مقررات موضوعه) مورد نیاز است، دستگاه اجرایی مجاز است طرف خصوصی قرارداد مشارکت را بر اساس فرآیند دومرحله‌ای مطابق قوانین و مقررات موضوعه



contracting authority assesses that discussions with bidders are needed to refine aspects of the description of the subject matter of the procurement and to formulate them with the detail required under [the enacting State indicates the provisions of its laws that govern the content of requests for proposals as in article 10 of the UNCITRAL Model Law on Public Procurement], and in order to allow the contracting authority to obtain the most satisfactory solution to its procurement needs.	تدارکات دولتی و مناقصات انتخاب نماید^[۲۲].
--	---

^[۲۲] مفهوم دومرحله‌ای در قانون نمونه آنسیترال با مفهوم دومرحله‌ای مندرج در جزء (۲) بند (الف) ماده (۴) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ متفاوت است. فرآیند دومرحله‌ای در قانون برگزاری مناقصات ارائه همزمان پیشنهاد فنی بازرگانی و پیشنهاد مالی اما ارزیابی آنها در دو مرحله جداگانه است، در صورتی که منظور از فرآیند دومرحله‌ای در قانون نمونه آنسیترال جداسازی ارزیابی فنی بازرگانی و ارزیابی مالی نیست. در مرحله اول قانون نمونه، دستگاه اجرایی گزینه اجرایی پیش‌فرض خود را به همراه برخی مشخصات فنی و عملکردی پروژه در فراخوان اعلام می‌کند و داوطلبان مجازند گزینه‌های اجرایی پیشنهادی خود را با هدف تأمین خدمات زیربنایی مشخص شده ارائه دهند؛ بعد از بحث و تبادل نظر و نهایی نمودن گزینه اجرایی منتخب، در مرحله دوم قانون نمونه، تمامی داوطلبان بر اساس گزینه اجرایی نهایی، نسبت به ارائه پیشنهاد فنی بازرگانی و پیشنهاد مالی خود اقدام می‌نمایند.



2. A contracting authority may select the private partner for a PPP project by means of a request for proposals with dialogue in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that provide for a procurement method equivalent to the request for proposals with dialogue provided for in article 49 of the UNCITRAL Model Law on Public Procurement] where it is not feasible for the contracting authority to formulate a detailed description of the subject matter of the procurement in	۲- در شرایطی که امکان تدوین جزئیات موضوع قرارداد مطابق قوانین و مقررات موضوعه برای دستگاه اجرایی وجود ندارد و همچنین دستگاه اجرایی تشخیص می‌دهد که انجام مذاکره با پیشنهاددهندگان برای دستیابی به بهترین گزینه اجرایی برای پروژه لازم است، دستگاه اجرایی مجاز است طرف خصوصی قرارداد مشارکت را بر اساس فرآیند درخواست پیشنهاد به‌همراه انجام مذاکرات مطابق قوانین و مقررات موضوعه تدارکات دولتی و مناقصات انتخاب نماید^[۲۳].
---	--

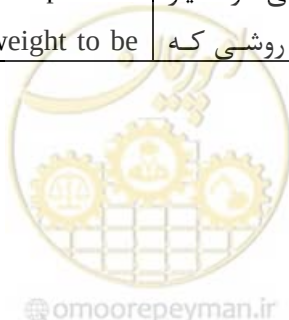
^[۲۳] منظور از مذاکره در این ماده قانونی، ترک تشریفات مندرج در مواد (۲۷) و (۲۸) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ نیست. فراخوان به‌همراه مذاکره در مواردی انجام می‌شود که دستگاه اجرایی اطلاعات فنی و عملکردی کمی در رابطه با پروژه دارد و علاقمند است نوآوری طرف خصوصی و فناوری‌های جدید را بکار گیرد. در این حالت، فراخوان با ذکر خدمات زیربنایی مورد نیاز و مشخصات فنی و عملکردی در دسترس انجام شده و داوطلبان مجازند با در نظر گرفتن خدمات زیربنایی معین‌شده، هرگونه پیشنهاد فنی بازرگانی و پیشنهاد مالی متناسب با آن ارائه دهند و در رقابت شرکت کنند؛ به عبارت دیگر در این روش فراخوان، لزوماً پیشنهادهای فنی بازرگانی بر اساس یک گزینه اجرایی نهایی نیست و داوطلبان می‌توانند گزینه اجرایی پیشنهادی خود را ارائه و متناسب با آن پیشنهاد مالی نیز ارائه دهند و دستگاه اجرایی با در نظر گرفتن ملاحظات خود، پیشنهادهای داوطلبان را بررسی و مقایسه و بهترین پیشنهاد را انتخاب می‌نماید.



accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that govern the content of requests for proposals as in article 10 of the UNCITRAL Model Law on Public Procurement], and the contracting authority assesses that dialogue with bidders is needed to obtain the most satisfactory solution to its procurement needs.	
Model provision 14. Content of the request for proposals	ماده (۱۴) - مفاد درخواست برای پیشنهاد
1. The contracting authority shall provide a set of the request for proposals and related documents to each bidder invited to submit proposals that pays the price, if any, charged for those documents. 2. In addition to any other information required by [the enacting State indicates the provisions of its laws on	۱- دستگاه اجرایی یک نسخه از درخواست برای پیشنهاد و اسناد مربوط را به هر یک از پیشنهاددهندگان دعوت شده که هزینه آن راپردازند (در صورت وجود)، تحویل می دهد. ۲- مفاد فراخوان درخواست برای پیشنهاد علاوه بر ضوابط مندرج در قوانین و مقررات موضوعه^[۲۴]، باید حداقل شامل موارد زیر باشد:

^[۲۴] مواد (۱۳) و (۱۴) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳

procurement proceedings that govern the content of requests for proposals], the request for proposals shall include the following information: (a) General information as may be required by the bidders in order to prepare and submit their proposals; (b) Project specifications and performance indicators, as appropriate, including the contracting authority's requirements regarding safety and security standards and environmental protection; (c) The contractual terms proposed by the contracting authority, including an indication of which terms are deemed to be non-negotiable; (d) The criteria for evaluating proposals and the thresholds, if any, set by the contracting authority for identifying non-responsive proposals; the relative weight to be	الف) اطلاعات عمومی مورد نیاز که باید توسط پیشنهاددهندگان تدوین و اعلام شود؛ ب) مشخصات پروژه و شاخص‌های عملکردی، در صورت لزوم، از جمله الزامات دستگاه اجرایی در مورد استانداردهای ایمنی و امنیت و محافظت محیط زیست؛ پ) شرایط قراردادی پیشنهادشده توسط دستگاه اجرایی، از جمله اشاره به اینکه کدام شرایط غیرقابل مذاکره تلقی می‌شوند. ت) معیارهای ارزیابی پیشنهادها و در صورت وجود، حدود نصاب تعیین‌شده توسط دستگاه اجرایی برای شناسایی پیشنهادهای مردود؛ وزن نسبی هر معیار یا اهمیت آنها به ترتیب؛ و روشی که
---	--



accorded to each evaluation criterion or the descending order of importance of all evaluation criteria; and the manner in which the criteria and thresholds are to be applied in the evaluation and rejection of proposals.	معیارها و حدود نصاب در ارزیابی و رد پیشنهادها مورد استفاده قرار می گیرد.
Model provision 15. Bid securities	ماده (۱۵) - تضامین ارائه پیشنهاد^[۲۵]
1. When the contracting authority requires bidders to provide a bid security, the request for proposals shall set forth the requirements with respect to the issuer and the nature, form, amount and other principal terms and conditions of the required bid security.	۱- در زمانی که دستگاه اجرایی ارائه تضامین توسط پیشنهاددهندگان را الزامی می داند، مفاد فراخوان باید الزامات مربوط به مرجع صدور، ماهیت، شکل، میزان و سایر شرایط درخصوص تضامین را مشخص نماید.
2. A bidder shall not forfeit any bid security that it may have been required to provide, other than in cases of:	۲- تضامین پیشنهاددهندگان ضبط نمی شود مگر در شرایط زیر:
(a) If so stipulated in the request for	الف) انصراف یا تغییر در پیشنهاد قبل یا

^[۲۵] آیین نامه تضمین معاملات مشارکت عمومی - خصوصی (مصوبه هیأت وزیران به شماره

۴۴۹۱۶/ت/۵۸۱۳۵ مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۲۶)



proposals, withdrawal or modification of a proposal or a best and final offer before or after the stipulated deadline;	بعد از مهلت مقرر، اگر در درخواست پیشنهاد قید شده باشد؛
(b) Failure to enter into final negotiations with the contracting authority pursuant to model provision 22, paragraph 1 (a);	ب) عدم حضور در مذاکرات نهایی با دستگاه اجرایی مطابق جزء (الف) بند (۱) ماده (۲۲) این قانون؛
(c) Failure to submit its best and final offer within the time limit prescribed by the contracting authority pursuant to model provision 18, subparagraph (e);	پ) عدم ارائه بهترین و آخرین پیشنهاد از سوی طرف خصوصی در محدوده زمانی تعیین شده توسط دستگاه اجرایی طبق جزء (ث) ماده (۱۸) این قانون؛
(d) Failure to sign the PPP contract, if required by the contracting authority to do so, after the proposal has been accepted;	ت) عدم امضای قرارداد مشارکت ع-خ بعد از اینکه پیشنهاد مورد پذیرش قرار گرفت (در صورت وجود ضرورت برای امضا)؛
(e) Failure to provide required security for the fulfilment of the PPP contract after the proposal or offer has been accepted or to comply with any other condition prior to signing the PPP contract specified in the request for proposals.	ث) عدم ارائه تضامین لازم برای عقد قرارداد مشارکت بعد از پذیرش پیشنهاد یا عدم تأمین سایر شرایطی که قبل از امضای قرارداد مشارکت در اسناد فراخوان مشخص شده است.



Model provision 16. Clarifications and modifications	ماده (۱۶) - شفاف سازی و اصلاحات
The contracting authority may, whether on its own initiative or as a result of a request for clarification by a bidder, review and, as appropriate, revise any element of the request for proposals as set forth in model provision 14. The contracting authority shall indicate in the record of the selection proceedings to be kept pursuant to model provision 31 the justification for any revision to the request for proposals. Any such deletion, modification or addition shall be communicated to the bidders in the same manner as the request for proposals at a reasonable time prior to the deadline for submission of proposals.	دستگاه اجرایی مجاز است بر اساس صلاحدید خود یا در نتیجه سؤال هر یک از پیشنهاد دهندگان، مفاد درخواست برای پیشنهاد (مطابق ماده ۱۴) را بررسی نماید و در صورت لزوم نسبت به انجام اصلاحات/الحاقات آن اقدام نماید. دستگاه اجرایی می بایست در مستند سازی فرآیند انتخاب طرف خصوصی مطابق ماده (۳۱)، دلایل انجام اصلاحات/الحاقات درخواست برای پیشنهاد را مشخص نماید. هر گونه حذف، تغییر یا الحاق می بایست مطابق روش مندرج در درخواست برای پیشنهاد، در زمان معقول قبل از مهلت ارائه پیشنهاد، به اطلاع پیشنهاد دهندگان برسد [۲۶].

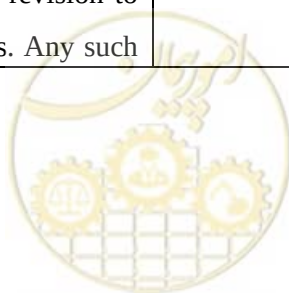
[۲۶] ماده (۱۷) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳



Model provision 17. Two-stage request for proposals	ماده (۱۷) - درخواست برای پیشنهاد دومرحله‌ای
(a) Prior to issuing the request for proposals in accordance with model provision 14, the contracting authority issues an initial request for proposals calling upon the bidders to submit, in the first stage of the procedure, initial proposals relating to project specifications, performance indicators, financing requirements or other characteristics of the project as well as to the main contractual terms proposed by the contracting authority; (b) The contracting authority may convene meetings and hold discussions or dialogue with bidders whose initial proposals have not been rejected as non-responsive or for other grounds specified in law. Discussions may concern any aspect of the initial request for proposals or the initial	الف) قبل از انتشار فراخوان درخواست برای پیشنهاد مطابق ماده (۱۴)، دستگاه اجرایی فراخوان درخواست اولیه برای پیشنهاد را ارسال می‌نماید تا پیشنهاددهندگان در مرحله اول فرایند انتخاب، نسبت به ارائه پیشنهاد اولیه خود در رابطه با مشخصات پروژه، شاخص‌های عملکردی، الزامات تأمین مالی یا سایر ویژگی‌های پروژه و همچنین بر اساس شرایط اصلی قراردادی اقدام نمایند. ب) دستگاه اجرایی مجاز است نسبت به تشکیل جلسه تبادل نظر یا انجام مذاکره با پیشنهاددهندگانی که پیشنهاد اولیه آنها مردود یا به دلایل قانونی دیگر غیرقابل قبول نیست، اقدام نماید. تبادل نظر ممکن است درخصوص مشخصات مربوط به درخواست اولیه برای پیشنهاد یا پیشنهادهای اولیه ارائه‌شده و اسناد منضم به آن باشد؛



proposals and accompanying documents submitted by the bidders; (c) Following examination of the proposals received, the contracting authority may review and, as appropriate, revise the initial request for proposals by deleting or modifying any aspect of the initial project specifications, performance indicators, financing requirements or other characteristics of the project, including the main contractual terms, and any criterion for evaluating and comparing proposals and for ascertaining the successful bidder, as set forth in the initial request for proposals, as well as by adding characteristics or criteria to it. The contracting authority shall indicate in the record of the selection proceedings to be kept pursuant to model provision 31 the justification for any revision to the request for proposals. Any such	پ) پس از بررسی پیشنهادهای دریافتی، دستگاه اجرایی مجاز است نسبت به بررسی و در صورت لزوم اصلاح درخواست برای پیشنهاد از طریق حذف، تغییر یا الحاق در اطلاعات اولیه مربوط به مشخصات پروژه، شاخص‌های عملکردی، الزامات تأمین مالی یا سایر ویژگی‌های پروژه از جمله شرایط اصلی قراردادی و هر نوع معیاری برای ارزیابی و مقایسه پیشنهادهای و تشخیص پیشنهاددهنده منتخب اقدام نمایند. دستگاه اجرایی می‌بایست در مستندسازی فرآیند انتخاب طرف خصوصی مطابق ماده (۳۱)، دلایل انجام اصلاحات درخواست برای پیشنهاد را مشخص نماید. هر گونه حذف، تغییر یا الحاق می‌بایست برای ارائه پیشنهاد نهایی به اطلاع پیشنهاددهندگان برسد؛
---	--



deletion, modification or addition shall be communicated in the invitation to submit final proposals; (d) In the second stage of the proceedings, the contracting authority shall invite the bidders to submit final proposals with respect to a single set of project specifications, performance indicators or contractual terms in accordance with model provision 14.	ت) در مرحله دوم از فرآیند انتخاب طرف خصوصی، دستگاه اجرایی نسبت به دعوت پیشنهاددهندگان جهت ارائه پیشنهاد نهایی خود با در نظر گرفتن مجموعه واحدی از مشخصات پروژه، شاخص‌های عملکردی یا شرایط قراردادی مطابق ماده (۱۴)، اقدام می‌نماید.
Model provision 18. Request for proposals with dialogue	ماده (۱۸) – درخواست برای پیشنهاد به همراه انجام مذاکره
Where a request for proposals with dialogue is used in accordance with model provision 13, paragraph 2: (a) The contracting authority shall invite each bidder that presented a responsive proposal, within any applicable maximum, to participate in the dialogue. The contracting authority shall ensure that the	در زمانی که درخواست برای پیشنهاد به همراه مذاکره مطابق بند (۲) ماده (۱۳) انجام می‌شود، موارد زیر رعایت می‌گردد: الف) دستگاه اجرایی نسبت به دعوت هر پیشنهاددهنده که پیشنهاد قابل قبولی ارائه نموده است برای شرکت در مذاکره، با در نظر گرفتن حداکثر تعداد ممکن، اقدام می‌نماید. دستگاه اجرایی باید از تعداد کافی شرکت‌کنندگان در مذاکره



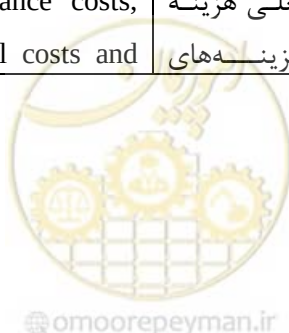
number of bidders invited to participate in the dialogue, which shall be at least three, if possible, is sufficient to ensure effective competition; (b) The dialogue shall be conducted by the same representatives of the contracting authority on a concurrent basis; (c) During the course of the dialogue, the contracting authority shall not modify the subject matter of the project, any qualification or evaluation criterion, any minimum requirements, any element of the description of the project or any term or condition of the procurement contract that is not subject to the dialogue as specified in the request for proposals; (d) Any requirements, guidelines, documents, clarifications or other information generated during the dialogue that is communicated by the contracting authority to a bidder	(که در صورت امکان حداقل باید سه نفر باشند) جهت تأمین شرایط رقابتی کارآمد اطمینان حاصل نماید؛ ب) مذاکره باید توسط نمایندگان ثابت دستگاه اجرایی و با روش یکسانی انجام شود؛ پ) در دوره انجام مذاکره، دستگاه اجرایی نباید تغییری در موضوع پروژه، معیارهای صلاحیت و ارزیابی، الزامات حداقلی، مشخصات پروژه یا شرط یا ضوابط قرارداد که مشمول مذاکره نیست را اعمال نماید. ت) هرگونه الزامات، دستورالعمل‌ها، اسناد، شفاف‌سازی یا سایر اطلاعاتی که در دوره انجام مذاکره ایجاد و توسط دستگاه اجرایی به یکی از پیشنهاددهندگان ارسال می‌شود،
---	---



shall be communicated at the same time and on an equal basis to all other participating bidders, unless such information is specific or exclusive to that supplier or contractor or such communication would be in breach of the confidentiality provisions of [the enacting State indicates the provisions of its laws equivalent to article 24 of the UNCITRAL Model Law on Public Procurement]; (e) Following the dialogue, the contracting authority shall request all bidders remaining in the proceedings to present a best and final offer with respect to all aspects of their proposals. The request shall be in writing and shall specify the manner, place and deadline for presenting best and final offers.	می‌بایست در همان زمان و به همان شکل به تمامی پیشنهاددهندگان نیز ارسال شود، مگر اینکه اطلاعات خاص یا انحصاری مربوط به یک پیشنهاددهنده باشد یا ارسال اطلاعات ناقض ضوابط مربوط به محرمانگی اطلاعات، وفق قوانین و مقررات موضوعه باشد. ث) پس از انجام مذاکرات، دستگاه اجرایی از تمامی پیشنهاددهندگان باقیمانده در فرآیند انتخاب طرف خصوصی، برای ارائه پیشنهاد نهایی (با در نظر گرفتن تمامی جنبه‌های مربوط) دعوت به عمل می‌آورد. دعوت مزبور باید به صورت کتبی بوده و روش، محل و مهلت ارائه پیشنهاد نهایی در آن مشخص باشد.
Model provision 19. Evaluation criteria	ماده (۱۹) - معیارهای ارزیابی
1. The criteria for the evaluation	۱- معیارهای ارزیابی و مقایسه مؤلفه‌های



and comparison of the technical elements of the proposals shall include at least the following:	فنی مربوط به پیشنهادهای، باید حداقل شامل موارد زیر باشد:
(a) Technical soundness;	الف) صحت و سقم مشخصات فنی؛
(b) Compliance with environmental standards;	ب) مطابقت با استانداردهای زیست محیطی؛
(c) Operational feasibility;	پ) سازمان و روشهای بهره‌برداری و نگهداری مستحقات زیربنایی؛
(d) Quality of services and measures to ensure their continuity.	ت) کیفیت خدمات و اقدامات جهت کسب اطمینان از تداوم خدمات.
2. The criteria for the evaluation and comparison of the financial and commercial elements of the proposals shall include, as appropriate:	۲- معیارهای ارزیابی و مقایسه مؤلفه‌های مالی و تجاری مربوط به پیشنهادهای، باید در صورت لزوم شامل موارد زیر باشد:
(a) The present value of the proposed tolls, unit prices and other charges over the contract period;	الف) ارزش فعلی تعرفه‌ها، قیمت‌های واحد و سایر هزینه‌ها در دوره قرارداد؛
(b) The present value of the proposed direct payments by the contracting authority, if any;	ب) ارزش فعلی پرداخت مستقیم توسط دستگاه اجرایی در صورت وجود؛
(c) The costs for design and construction activities, annual operation and maintenance costs, present value of capital costs and	پ) هزینه‌های مربوط به فعالیت‌های طراحی و ساخت، هزینه‌های بهره‌برداری و نگهداری سالیانه، ارزش فعلی هزینه سرمایه‌گذاری اولیه و هزینه‌های



operating and maintenance costs; (d) The extent of financial support, if any, expected from a public authority of [the enacting State]; (e) The soundness of the proposed financial arrangements; (f) The extent of acceptance of the negotiable contractual terms proposed by the contracting authority in the request for proposals; (g) The social and economic development potential offered by the proposals.	بهره‌برداری و نگهداری؛ ت) میزان حمایت مالی مورد انتظار از نهاد دولتی [..... نام دستگاه] در صورت وجود؛ ث) صحت و سقم ترتیبات مالی پیشنهادی؛ ج) حدود و ثغور پذیرش تغییرات در شرایط قراردادی قابل‌مذاکره که توسط دستگاه اجرایی در درخواست برای پیشنهاد مشخص شده است؛ چ) ظرفیت‌های بالقوه توسعه اجتماعی و اقتصادی ارائه‌شده در پیشنهادها.
Model provision 20. Comparison and evaluation of proposals or offers	ماده (۲۰) - مقایسه و ارزیابی پیشنهادها
1. The contracting authority shall compare and evaluate each proposal or offer in accordance with the evaluation criteria, the relative weight accorded to each	۱- دستگاه اجرایی مقایسه و ارزیابی پیشنهادها را بر اساس معیارهای ارزیابی، اوزان نسبی مربوط به هر معیار یا اهمیت نسبی آنها و فرآیند ارزیابی مندرج در اسناد فراخوان، انجام می‌دهد [۲۷].

[۲۷] با توجه به اینکه عمده پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی پیچیده و دارای معیارهای متنوع هستند، برای وزندهی به معیارها و انجام مقایسه پیشنهادها، آنسیترال توصیه می‌نماید ارزیابی



such criterion or the descending order of importance of evaluation criteria and the evaluation process set forth in the request for proposals. 2. For the purposes of paragraph 1, the contracting authority may establish thresholds with respect to quality, technical, financial and commercial aspects. Proposals or offers that fail to achieve the thresholds shall be regarded as non-responsive and rejected from the procedure	۲- برای تأمین هدف مندرج در بند اول، دستگاه اجرایی مجاز است حد نصاب مربوط به جنبه‌های کیفی، فنی، مالی و تجاری را تعیین نماید. پیشنهادهایی که حد نصاب لازم را کسب نکنند، پیشنهاد مردود تلقی شده و از فرآیند خارج می‌شوند.
Model provision 21. Further demonstration of fulfilment of qualification criteria	ماده (۲۱) - ارزیابی مجدد معیارهای صلاحیت (ارزیابی کیفی مجدد)
The contracting authority may require any bidder that has been pre-selected to demonstrate again its qualifications in accordance with	دستگاه اجرایی مجاز است نسبت به انجام دوباره ارزیابی کیفی پیشنهاددهندگانی که در فرآیند پیش‌ارزیابی انتخاب شده‌اند، با همان

معیارهای غیرمالی (ارزیابی فنی بازرگانی) و ارزیابی معیارهای مالی (ارزیابی مالی) در دو گام جداگانه انجام شود که مشابه فرآیند مندرج در جزء (۲) بند (الف) ماده (۴) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ با موضوع مناقصه دومرحله‌ای است.



the same criteria used for pre-selection. The contracting authority shall disqualify any bidder that fails to demonstrate again its qualifications if requested to do so.	معیارهای فرآیند مزبور اقدام نماید. پیشنهاددهندگانی که در صورت درخواست دستگاه اجرایی نتوانند مجدداً صلاحیت لازم را کسب نمایند، توسط دستگاه اجرایی رد صلاحیت می‌شوند.
Model provision 22. Contract award	ماده (۲۲) - ارجاع قرارداد
1. Where a two-stage procedure is used in accordance with model provision 13, paragraph 1: (a) The contracting authority shall rank all responsive proposals on the basis of the evaluation criteria and invite for final negotiation of the PPP contract the bidder that has attained the best rating. Final negotiations shall not concern those contractual terms, if any, that were stated as non-negotiable in the final request for proposals; (b) If it becomes apparent to the contracting authority that the negotiations with the bidder invited will not result in a contract, the	۱- در زمانی که فرآیند دومرحله‌ای مطابق بند (۱) ماده (۱۳) بکار گرفته می‌شود، موارد زیر رعایت می‌گردد: الف) دستگاه اجرایی نسبت به رتبه‌بندی پیشنهادهای قابل قبول بر اساس معیارهای ارزیابی اقدام نموده و پیشنهاددهنده‌ای که بیشترین امتیاز را کسب کرده برای انجام مذاکره نهایی جهت عقد قرارداد مشارکت دعوت می‌نماید. مذاکرات نهایی نباید در مورد شرایط و ضوابط قراردادی باشد که قبلاً در فراخوان نهایی درخواست برای پیشنهاد به‌عنوان غیرقابل مذاکره معین شده بودند؛ ب) در صورتی که برای دستگاه اجرایی مشخص شود که مذاکرات با پیشنهاددهنده دعوت‌شده منجر به عقد قرارداد نخواهد شد، نسبت به اعلام ختم



contracting authority shall inform the bidder of termination of the negotiations and give the bidder reasonable time to formulate its best and final offer; (c) If the contracting authority does not find that offer acceptable, it shall reject that offer and invite for negotiations the other bidders in the order of their ranking until it arrives at a PPP contract or rejects all remaining proposals; (d) The contracting authority shall not resume negotiations with a bidder with which negotiations have been terminated pursuant to this paragraph. 2. Where a request for proposals with dialogue is used in accordance with model provision 13, paragraph	مذاکرات به پیشنهاددهنده اقدام نموده و مهلت مناسبی به پیشنهاددهنده برای ارائه پیشنهاد نهایی خود داده می‌شود؛ پ) اگر دستگاه اجرایی پیشنهاد مزبور را قابل قبول تشخیص ندهد، پیشنهاد را مردود اعلام نموده و نسبت به دعوت پیشنهاددهندگان به ترتیب رتبه آنها اقدام نموده تا با یکی از آنها به نتیجه رسیده و منجر به عقد قرارداد شود یا اینکه همه پیشنهادها مردود شوند؛ ت) دستگاه اجرایی نباید مذاکرات را با پیشنهاددهنده‌ای که مذاکرات با وی به موجب این بند خاتمه یافته است، از سر بگیرد. ۲- در زمانی که فرآیند درخواست برای پیشنهاد به‌همراه مذاکره مطابق بند (۲) ماده (۱۳) بکار گرفته می‌شود، موارد زیر
--	---



2:	رعایت می‌گردد:
(a) No negotiations shall take place between the contracting authority and bidders with respect to their best and final offers;	الف) هیچ مذاکره‌ای مابین دستگاه اجرایی و پیشنهاددهندگان در مورد پیشنهاد نهایی آن نباید انجام شود ^[۲۸] ؛
(b) The successful offer shall be the offer that best meets the needs of the procuring entity as determined in accordance with the criteria and procedure for evaluating the proposals set out in the request for proposals.	ب) پیشنهاد برنده پیشنهادی است که بیشترین مطابقت را با نیازهای دستگاه اجرایی وفق معیارها و فرآیند ارزیابی مندرج در اسناد فراخوان دارا باشد.
3.Direct negotiation of PPP contracts with one or more bidders	مبحث سوم: مذاکره مستقیم برای عقد قرارداد مشارکت با یک یا چند پیشنهاددهنده
Model provision 23. Circumstances authorizing direct negotiation	ماده (۲۳) - شرایطی که انجام مذاکره مستقیم مجاز است.
Subject to approval by [the enacting State indicates the relevant authority], the contracting authority	دستگاه اجرایی مجاز است به شرط تأیید سازمان/نهاد [..... نام دستگاه]، نسبت به انجام مذاکره برای عقد قرارداد مشارکت

^[۲۸] منظور ممنوعیت انجام مذاکره درخصوص پیشنهاد نهایی داوطلبان بعد از طی مراحل مختلف مذاکرات برای ارائه پیشنهاد نهایی است؛ چرا که در مراحل مذاکرات، فرصت کافی برای بحث و توافق بر سر شرایط فنی و کیفی پروژه، شرایط مالی و شرایط قراردادی وجود داشته و بعد از ارائه پیشنهاد نهایی، دیگر مجالی برای انجام مذاکره بیشتر نیست.



is authorized to negotiate a PPP contract without using the procedure set forth in model provisions 9 to 22 in the following cases: (a) When there is an urgent need for ensuring continuity in the provision of the service and engaging in the procedures set forth in model provisions 9 to 22 would be impractical, provided that the circumstances giving rise to the urgency were neither foreseeable by the contracting authority nor the result of dilatory conduct on its part; (b) Where the project is of short duration and the anticipated initial investment value does not exceed the amount [of [the enacting State specifies a monetary ceiling]] [set forth in [the enacting State indicates	بدون رعایت فرآیند مقرر در مواد (۹) تا (۲۲)، در موارد زیر اقدام نماید^[۲۹]: الف) در زمانی که فوریتی برای اطمینان از تداوم ارائه خدمات وجود دارد و بکارگیری فرآیندهای مندرج در مواد (۹) تا (۲۲) این قانون شدنی نیست، به شرطی که موقعیت بوجود آمده برای فوریت، قابل پیش‌بینی توسط دستگاه اجرایی نبوده و ناشی از اهمال‌کاری و تأخیر دستگاه اجرایی نباشد؛ ب) در شرایطی که دوره زمانی پروژه کوتاه است و هزینه سرمایه‌گذاری اولیه آن از مقدار تجاوز نکند.
---	---

^[۲۹] مشابه فرآیند ترک تشریفات مندرج در مواد (۲۷) و (۲۸) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳

the provisions of its laws that specify the monetary threshold below which a project may be awarded through direct negotiations]]; (c) Where the use of the procedures set forth in model provisions 9 to 22 is not appropriate for the protection of essential security interests of the State; (d) Where there is only one source capable of providing the required service, such as when the provision of the service requires the use of intellectual property, trade secrets or other exclusive rights owned or possessed by a certain person or persons; (e) In other cases where [the enacting State indicates the relevant authority] authorizes such an exception for compelling reasons of public interest.	پ) در شرایطی که استفاده از فرآیندهای مندرج در مواد (۹) تا (۲۲) این قانون، از نظر ملاحظات امنیتی مناسب نباشد؛ ت) در شرایطی که تنها یک منبع توانایی برای تأمین خدمات مورد نیاز را داشته باشد، از جمله وقتی تأمین خدمات مستلزم بکارگیری مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا سایر حقوق انحصاری است که متعلق به یک شخص خاص باشد؛ ث) در دیگر مواردی که سازمان/نهاد [.....] نام دستگاه] به دلیل مصالح عمومی، مجوز انجام مذاکرات مستقیم برای عقد قرارداد مشارکت را به طور استثنایی صادر می‌نماید.
---	---



Model provision 24. Procedures for negotiation of a PPP contract	ماده (۲۴) - فرآیند انجام مذاکرات مستقیم برای عقد قرارداد مشارکت
Where a PPP contract is negotiated without using the procedures set forth in model provisions 9 to 22 the contracting authority shall: (a) Cause a notice of its intention to commence negotiations in respect of a PPP contract to be published in accordance with [the enacting State indicates the provisions of any relevant laws on procurement proceedings that govern the publication of notices]; (b) Engage in negotiations with as many persons as the contracting authority judges capable of carrying out the project as circumstances permit; (c) Establish evaluation criteria against which proposals shall be evaluated and ranked.	وقتی قرارداد مشارکت با استفاده از مذاکره مستقیم و بدون بکارگیری فرآیندهای مندرج در مواد (۹) تا (۲۲) قانون انجام می‌شود، دستگاه اجرایی موظف است: الف) اطلاعیه‌ای مبنی بر قصد خود برای شروع مذاکرات در رابطه با قرارداد مشارکت را مطابق قوانین و مقررات موضوعه منتشر نماید؛ ب) انجام مذاکره با حداکثر تعداد اشخاصی انجام شود که دستگاه اجرایی تشخیص می‌دهد بر اساس شرایط، قادر به اجرای پروژه هستند. پ) معیارهای ارزیابی که پیشنهادها بر اساس آن ارزیابی و رتبه‌بندی می‌شود را معین نماید.



4. Unsolicited proposals	مبحث چهارم: پیشنهادهای غیراعلانی ^[۳۰]
Model provision 25. Admissibility of unsolicited proposals	ماده (۲۵) - پذیرش پیشنهادهای غیراعلانی
As an exception to model provisions 9 to 22, the contracting authority is authorized to consider unsolicited proposals pursuant to the procedures set forth in model provisions 26 to 28, provided that such proposals do not relate to a project for which selection procedures have been initiated or announced.	به عنوان استثنایی بر مواد (۹) تا (۲۲) این قانون، دستگاه اجرایی مجاز است پیشنهادهای غیراعلانی را مطابق مواد (۲۶) تا (۲۸) این قانون در نظر بگیرد، به شرطی که پیشنهادهای مزبور مربوط به پروژه‌هایی نباشد که فرآیند انتخاب آن شروع یا اعلان شده است.
Model provision 26. Procedures for determining the admissibility of unsolicited proposals	ماده (۲۶) - فرآیند پذیرش پیشنهادهای غیراعلانی
1. Following receipt and preliminary examination of an unsolicited proposal, the contracting authority shall inform	۱- بعد از دریافت پیشنهاد غیراعلانی و بررسی اولیه آن، دستگاه اجرایی در اسرع وقت به پیشنهاددهنده اعلام می‌کند که پروژه به‌طور بالقوه در جهت منافع

^[۳۰] منظور پیشنهادهای مربوط به اجرای پروژه زیربنایی است که مستقیماً از سوی بخش خصوصی ارائه می‌شود و دستگاه اجرایی برای آن فراخوان یا اعلانی نداده است.



the proponent as soon as practicable whether or not the project is considered to be potentially in the public interest. 2. If the project is considered to be potentially in the public interest under paragraph 1, the contracting authority shall invite the proponent to submit as much information on the proposed project as is feasible at this stage to allow the contracting authority to make a proper evaluation of the proponent's qualifications and the technical and economic feasibility of the project and to determine whether the project is likely to be successfully implemented in the manner proposed in terms acceptable to the contracting authority. For this purpose, the proponent shall submit a technical and economic feasibility study, an environmental impact study and satisfactory information regarding the concept or technology	عمومی در نظر گرفته می‌شود یا خیر. ۲- اگر پروژه مطابق بند اول در جهت منافع عمومی قرار داشته باشد، دستگاه اجرایی نسبت به دعوت پیشنهاددهنده برای ارائه اطلاعات در دسترس پروژه در این مرحله اقدام می‌نماید تا جهت انجام ارزیابی متناسبی از صلاحیت پیشنهاددهنده و امکان‌سنجی فنی و اقتصادی پروژه و همچنین تعیین قابلیت اجرایی پروژه بر اساس شرایط قابل قبول دستگاه اجرایی بکار رود. به منظور تأمین هدف مزبور، پیشنهاددهنده می‌بایست نسبت به ارائه مطالعات امکان‌سنجی فنی و اقتصادی و تأثیرات زیست محیطی و اطلاعات کافی در مورد ایده اولیه یا فناوری بکار رفته در پیشنهاد، اقدام نماید.
---	---



contemplated in the proposal.

3. In considering an unsolicited proposal, the contracting authority shall respect the intellectual property, trade secrets or other exclusive rights contained in, arising from or referred to in the proposal. Therefore, the contracting authority shall not make use of information provided by or on behalf of the proponent in connection with its unsolicited proposal other than for the evaluation of that proposal, except with the consent of the proponent. Except as otherwise agreed by the parties, the contracting authority shall, if the proposal is rejected, return to the proponent the original and any copies of documents that the proponent submitted and prepared throughout the procedure.

۳- در زمان بررسی پیشنهاد غیراعلانی، دستگاه اجرایی مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا سایر حقوق انحصاری را که حاصل پیشنهاد است یا به پیشنهاد مربوط می‌شود را رعایت می‌نماید. لذا دستگاه اجرایی مجاز به استفاده از اطلاعات ارائه شده در پیشنهاد یا توسط پیشنهاددهنده، به غیر از ارزیابی همان پیشنهاد نخواهد بود، مگر اینکه با جلب رضایت پیشنهاددهنده باشد. در صورت مردود شدن پیشنهاد، دستگاه اجرایی موظف است تمامی نسخه‌های اصل و رونوشت مربوط به اسنادی که پیشنهاددهنده در حین فرآیند ارزیابی ارائه نموده است به وی بازگرداند، مگر اینکه طرفین طور دیگری توافق کرده باشند.



Model provision 27. Unsolicited proposals that do not involve intellectual property, trade secrets or other exclusive rights	ماده (۲۷) - پیشنهادهای غیراعلانی که مشمول مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا سایر حقوق انحصاری نیستند.
1. Except in the circumstances set forth in model provision 23, the contracting authority shall, if it decides to implement the project, initiate a selection procedure in accordance with model provisions 9 to 22 if the contracting authority considers that: (a) The envisaged output of the project can be achieved without the use of intellectual property, trade secrets or other exclusive rights owned or possessed by the proponent; and (b) The proposed concept or technology is not truly unique or new. 2. The proponent shall be invited to participate in the selection proceedings initiated by the contracting authority pursuant to	۱- به جز در موارد مزبور در ماده (۲۳) این قانون، دستگاه اجرایی در صورت تصمیم به اجرای پروژه و با در نظر گرفتن شرایط زیر، نسبت به انجام فرآیند انتخاب طرف خصوصی مطابق مواد (۹) تا (۲۳) این قانون اقدام می‌نماید: الف) نتایج پیش‌بینی‌شده پروژه بدون استفاده از مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا سایر حقوق انحصاری متعلق به پیشنهاددهنده قابل دستیابی است؛ و ب) ایده اولیه یا فناوری پیشنهادشده به‌طور قطع منحصر به فرد یا جدید نیست. ۲- پیشنهاددهنده اولیه باید در فرآیند انتخاب طرف خصوصی مطابق بند اول شرکت نماید و ممکن است به منظور جبران توسعه اولیه پیشنهاد، مشوق یا



paragraph 1 and may be given an incentive or a similar benefit in a manner described by the contracting authority in the request for proposals in consideration for the development and submission of the proposal.	مزیت مشابهی که در اسناد فراخوان اعلام می‌شود، برای وی در نظر گرفته شود.
Model provision 28. Unsolicited proposals involving intellectual property, trade secrets or other exclusive rights	ماده (۲۸) - پیشنهادهای غیراعلانی که مشمول مالکیت معنوی، اسرار تجاری یا سایر حقوق انحصاری هستند.
1. If the contracting authority determines that the conditions of model provision 27, paragraph 1 (a) and (b), are not met, it shall not be required to carry out a selection procedure pursuant to model provisions 9 to 22. However, the contracting authority may still seek to obtain elements of comparison for the unsolicited proposal in accordance with the provisions set out in paragraphs 2 to 4 of this model provision.	۱- اگر دستگاه اجرایی تشخیص دهد شرایط مندرج در اجزای (الف) و (ب) بند (۱) ماده (۲۷) وجود ندارد، موظف به انجام فرآیند انتخاب طرف خصوصی مطابق مواد (۹) تا (۲۲) نیست. هرچند دستگاه اجرایی می‌تواند مؤلفه‌هایی را برای مقایسه پیشنهاد غیراعلانی طبق مقررات مندرج در بندهای دوم تا چهارم این ماده در نظر گیرد.
2. Where the contracting authority	۲- در زمانی که دستگاه اجرایی قصد در



intends to obtain elements of comparison for the unsolicited proposal, the contracting authority shall publish a description of the essential output elements of the proposal with an invitation for other interested parties to submit proposals within [a reasonable period] [the enacting State indicates a certain amount of time].	نظر گرفتن مؤلفه‌هایی برای مقایسه پیشنهاد غیراعلانی دارد، می‌بایست نسبت به انتشار شرحی از مؤلفه‌های مربوط به خروجی پیشنهاد به‌همراه دعوت‌نامه به سایر علاقمندان جهت ارائه پیشنهاد طی مدت زمان اقدام نماید.
3. If no proposals in response to an invitation issued pursuant to paragraph 2 of this model provision are received within [a reasonable period] [the amount of time specified in paragraph 2], the contracting authority may engage in negotiations with the original proponent.	۳- اگر پیشنهادی در پاسخ به دعوت‌نامه مزبور در بند دوم این ماده، در مدت زمان معین واصل نگردید، دستگاه اجرایی می‌تواند نسبت به انجام مذاکره با پیشنهاددهنده اولیه اقدام نماید.
4. If the contracting authority receives proposals in response to an invitation issued pursuant to paragraph 2, the contracting authority shall invite the proponents to negotiations in accordance with	۴- اگر پیشنهادی در پاسخ به دعوت‌نامه مزبور در بند دوم این ماده، واصل گردید، دستگاه اجرایی باید پیشنهاددهندگان را برای شرکت در مذاکرات مستقیم برای عقد قرارداد، مطابق مقررات ماده (۲۴) این قانون دعوت نماید. در شرایطی که



the provisions set forth in model provision 24. In the event that the contracting authority receives a sufficiently large number of proposals, which appear prima facie to meet its needs, the contracting authority shall request the submission of proposals pursuant to model provisions 9 to 22, subject to any incentive or other benefit that may be given to the person who submitted the unsolicited proposal in accordance with model provision 27, paragraph 2.	دستگاه اجرایی تعداد قابل توجهی پیشنهاد دریافت نمود که به‌طور اولیه برای تأمین نیازهای وی کافی باشد، دستگاه اجرایی موظف است نسبت به اعلام فراخوان جهت درخواست برای پیشنهاد مطابق مواد (۹) تا (۲۲) این قانون با منظور نمودن مشوق یا مزیت مشابهی برای پیشنهاددهنده اولیه مطابق بند (۲) ماده (۲۷) قانون، اقدام نماید.
5. Miscellaneous provisions	مبحث پنجم: سایر مقررات
Model provision 29. Confidentiality	ماده (۲۹) - محرمانگی اطلاعات
The contracting authority shall treat proposals in such a manner as to avoid the disclosure of their content to competing bidders or to any other person not authorized to have access to this type of information. Any discussions, communications and negotiations between the	دستگاه اجرایی موظف است پیشنهادها را به‌نحوی بررسی نماید که از انتشار محتوای آنها به رقبای سایر اشخاص غیرمجاز اجتناب گردد. هرگونه تبادل نظر، مکاتبات و مذاکرات بین دستگاه اجرایی و پیشنهاددهنده طبق مواد (۱۷)، (۱۸)، (۲۱)، (۲۳)، (۲۴) یا بندهای سوم و چهارم ماده (۲۸) باید به‌صورت



contracting authority and a bidder pursuant to model provisions 17, 18, 21, 23, 24 or 28, paragraphs 3 and 4, shall be confidential. Unless required by law or by a court order, no party to the negotiations shall disclose to any other person any technical, price or other information in relation to discussions, communications and negotiations pursuant to the aforementioned provisions without the consent of the other party.	محرمانه باشد. هیچ شخصی که در مذاکرات شرکت می‌کند، حق انتشار اطلاعات فنی یا مالی یا سایر اطلاعات مربوط به مذاکرات طبق مقررات یادشده را به دیگر اشخاص ندارد، مگر اینکه با رضایت طرف دیگر بوده یا به حکم قانون یا دستور قضایی باشد.
Model provision 30. Notice of contract award	ماده (۳۰) - اطلاعیه عقد قرارداد
The contracting authority shall cause a notice of the contract award to be published in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws on procurement proceedings that govern the publication of contract award notices]. The notice shall identify the private partner and include a summary of the essential	دستگاه اجرایی موظف است اطلاعیه‌ای در مورد عقد قرارداد مطابق قوانین و مقررات موضوعه منتشر نماید. اطلاعیه باید شامل نام طرف خصوصی و خلاصه‌ای از اطلاعات اصلی قرارداد مشارکت باشد.



terms of the PPP contract.	
Model provision 31. Record of selection and award proceedings	ماده (۳۱) - مستندسازی فرآیند انتخاب و عقد قرارداد
The contracting authority shall keep an appropriate record of information pertaining to the selection and award proceedings in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws on public procurement that govern the record of procurement proceedings].	دستگاه اجرایی موظف است اطلاعات مربوط به فرآیند انتخاب و عقد قرارداد مشارکت را مطابق قوانین و مقررات موضوعه مستندسازی نماید ^[۳۱] .
Model provision 32. Review procedures	ماده (۳۲) - رسیدگی به شکایت
A bidder that claims to have suffered or claims that it may suffer loss or injury because of the alleged non-compliance of a decision or action of the contracting authority with the law may challenge the	هر پیشنهاددهنده که ادعای خسارت یا ضرر و زیان به دلیل عدم انطباق تصمیمات یا اقدامات دستگاه اجرایی با قوانین و مقررات دارد، می‌تواند مطابق قوانین و مقررات موضوعه ^[۳۲] نسبت به تصمیم یا اقدام دستگاه اجرایی اعلام

^[۳۱] ماده (۲۳) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ و آیین‌نامه اجرایی آن

^[۳۲] قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۸ و آیین‌نامه اجرایی آن

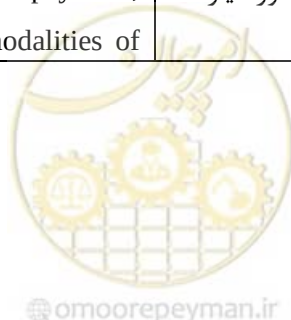


decision or action concerned in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws governing the review of decisions made in procurement proceedings].	شکایت نماید.
IV. Contents and implementation of the PPP contract	فصل چهارم: مفاد و اجرای قرارداد مشارکت
Model provision 33. Contents of the PPP contract	ماده (۳۳) - مفاد قرارداد مشارکت^[۳۳]
The PPP contract shall provide for such matters as the parties deem appropriate, such as: (a) The nature and scope of works to be performed and services to be provided by the private partner; (b) The conditions for provision of those services and the extent of exclusivity, if any, of the private partner's rights under the PPP contract; (c) The assistance that the	قرارداد مشارکت باید شامل مفادی باشد که طرفین مقتضی می‌دانند از جمله: الف) ماهیت و محدوده شرح کار و خدماتی که باید توسط طرف خصوصی ارائه شود؛ ب) شرایط ارائه خدمات مزبور و در صورت وجود، میزان انحصار متعلق به طرف خصوصی تحت قرارداد مشارکت؛ پ) کمک‌هایی که دستگاه اجرایی متعهد

^[۳۳] چهارچوب موافقت‌نامه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) موضوع بخشنامه ابلاغی نظام فنی و اجرایی کشور به شماره ۹۳/۱۷۲۸۰۴ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۶



contracting authority has undertaken to provide to the private partner in obtaining licenses and permits to the extent necessary for the implementation of the infrastructure project; (d) Any requirements relating to the establishment and minimum capital of a legal entity incorporated in accordance with model provision 35; (e) The ownership of assets related to the project and the obligations of the parties, as appropriate, concerning the acquisition of the project site and any necessary easements, in accordance with model provisions 36 to 39; (f) Where the remuneration of the private partner consists of operational revenue such as tariffs and fees for the use of the facility or the provision of services: the amount and method of payment, their breakdown, the modalities of	می‌شود برای دریافت مجوزها و پروانه‌های لازم برای اجرای پروژه زیربنایی به طرف خصوصی ارائه نماید؛ ت) هر گونه الزامات مرتبط با تأسیس و حداقل سرمایه نهاد حقوقی که مطابق ماده (۳۵) این قانون ایجاد می‌شود؛ ث) مالکیت مستحقات مرتبط با پروژه و در صورت لزوم، تعهدات طرفین در رابطه با تملک زمین پروژه یا هرگونه حق ارتفاق (حق عبور و دسترسی) مطابق مواد (۳۶) تا (۳۹) این قانون. ج) در شرایطی که پرداخت به طرف خصوصی از محل درآمدهای ناشی از بهره‌برداری مستحقات یا ارائه خدمات بر اساس تعرفه است، میزان و روش پرداخت، ساختار شکست پرداخت، اشکال پرداخت و حسب مورد یارانه دولتی مشخص می‌شود.
--	--



their variation and any public subsidies when applicable; (g) Where the remuneration of the private partner consists of payments made by the contracting authority: the overall cost of the service rendered to the public authority and its breakdown; the methods and formulas for the establishment or adjustment of such payments; the payment procedure, in particular the conditions under which, each year, the gross sums due by the contracting authority to the private partner are set off against any sums that the private partner may be liable to pay due to fines, contract penalties or liquidated damages if any; (h) Procedures for the review and approval of engineering designs, construction plans and specifications by the contracting authority, and the procedures for testing and final inspection,	چ) در شرایطی که پرداخت به طرف خصوصی از سوی دستگاه اجرایی انجام می‌شود، هزینه کلی خدمات ارائه‌شده به دستگاه اجرایی و ساختار شکست آن، روش و فرمول تعیین میزان پرداخت یا تعدیل آن، فرآیند پرداخت مشخص می‌شود، به‌ویژه تحت شرایطی که هر ساله مبالغ ناخالص پرداختی دستگاه اجرایی به طرف خصوصی، در مقابل مبالغی تعیین می‌شود که طرف خصوصی ممکن است به دلیل جرائم یا جبران خسارات قراردادی متعهد به پرداخت آن باشد؛ ح) فرآیند بررسی و تأیید طراحی و مهندسی، روش ساخت و مشخصات فنی توسط دستگاه اجرایی و همچنین فرآیند آزمایش و بازرسی نهایی و تأیید و پذیرش مستحقات زیربنایی؛
--	---



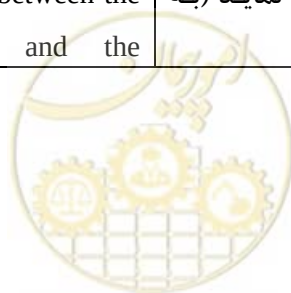
approval and acceptance of the infrastructure facility; (i) The extent of the private partner's obligations to ensure, as appropriate, the modification of the service so as to meet the actual demand for the service, its continuity and its provision under essentially the same conditions for all users pursuant to model provision 43; (j) The contracting authority's or other public authority's right to monitor the works to be performed and services to be provided by the private partner and the conditions and extent to which the contracting authority or a regulatory agency may order variations in respect of the works and conditions of service or take such other reasonable actions as they may find appropriate to ensure that the infrastructure facility is properly operated and the services are	(خ) میزان تعهدات طرف خصوصی حسب مورد، برای حصول اطمینان از اعمال تغییرات در خدمات جهت تأمین به میزان تقاضای واقعی، تداوم و دسترسی آن تحت شرایط یکسان برای عموم کاربران مطابق ماده (۴۳) قانون؛ (د) اختیارات دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی برای پایش اقدامات انجام شده و خدمات ارائه شده توسط طرف خصوصی و همچنین شرایط و میزان اختیار دستگاه اجرایی یا نهاد تنظیم مقررات برای صدور دستور تغییر در کار یا شرایط خدمات یا برای انجام سایر اقداماتی که جهت حصول اطمینان از کارکرد مناسب مستحدثات زیربنایی و ارائه خدمات به مردم مطابق قوانین و مقررات موضوعه و الزامات قراردادی، ضروری می دانند؛
--	--



provided in accordance with the applicable legal and contractual requirements; (k) The extent of the private partner's obligation to provide the contracting authority or a regulatory agency, as appropriate, with reports and other information on its operations; (l) Mechanisms to deal with additional costs and other consequences that might result from any order issued by the contracting authority or another public authority in connection with subparagraphs (i) and (j), including any compensation to which the private partner might be entitled; (m) Any rights of the contracting authority to review and approve major contracts to be entered into by the private partner, in particular with the private partner's own shareholders or other affiliated persons;	(ذ) میزان تعهدات طرف خصوصی برای فراهم نمودن گزارش‌ها و سایر اطلاعات مربوط به عملیات جهت ارائه به دستگاه اجرایی یا نهاد تنظیم مقررات حسب مورد؛ (ر) سازوکار بررسی هزینه‌های اضافی و دیگر پیامدهای آن که ناشی از صدور دستور توسط دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی در رابطه با بندهای (خ) و (د) است و همچنین نحوه جبران آنها که طرف خصوصی مستحق آن است؛ (ز) اختیارات دستگاه اجرایی برای بررسی و تأیید قراردادهای اصلی (قراردادهای دست دوم) که توسط طرف خصوصی منعقد می‌شود خصوصاً در مورد قراردادهایی که با شرکای طرف خصوصی یا سایر اشخاص مربوط منعقد می‌شود؛
--	--



(n) Guarantees of performance to be provided and insurance policies to be maintained by the private partner in connection with the implementation of the infrastructure project;	ژ) تضامین عملکردی و الزامات بیمه‌ای که توسط طرف خصوصی در رابطه با اجرای مستحدثات زیربنایی پروژه تأمین می‌شود؛
(o) Remedies available in the event of default of either party;	س) روش‌های جبران خسارت در صورت عدم انجام تعهدات توسط طرفین قرارداد؛
(p) The extent to which either party may be exempt from liability for failure or delay in complying with any obligation under the PPP contract owing to circumstances beyond its reasonable control;	ش) میزان و شرایط معافیت طرفین قرارداد در رابطه با عدم انجام تعهدات یا تأخیرات حادث‌شده در مورد تعهدات قراردادی، که تحت شرایطی خارج از کنترل آنها اتفاق می‌افتد؛
(q) The duration of the PPP contract and the rights and obligations of the parties upon its expiry or termination;	ص) مدت قرارداد مشارکت و اختیارات و تعهدات طرفین در مورد خاتمه یا فسخ آن؛
(r) The manner for calculating compensation pursuant to model provision 53;	ض) روش‌های محاسبه جبران خسارت مربوط به ماده (۵۳) این قانون؛
(s) The governing law and the mechanisms for the settlement of disputes that may arise between the contracting authority and the	ط) قانون حاکم و سازوکار حل و فصل اختلافاتی که ممکن است بین دستگاه اجرایی و طرف خصوصی بروز نماید (به مواد ۳۴ و ۵۵ مراجعه شود)؛



private partner (see model provisions 34 and 55); (t) The rights and obligations of the parties with respect to confidential information pursuant to model provision 29.	ظ) اختیارات و تعهدات طرفین در مورد محرمانگی اطلاعات مطابق ماده (۲۹) این قانون.
Model provision 34. Governing law	ماده (۳۴) - قانون حاکم بر قرارداد مشارکت
The PPP contract is governed by the law of [the enacting State] unless otherwise provided in the PPP contract.	قانون حاکم بر قرارداد مشارکت عبارتست از [نام قانون] مگر اینکه در قرارداد مشارکت به نحو دیگری پیش‌بینی شده باشد. [۳۴]
Model provision 35. Corporate structure of the private partner	ماده (۳۵) - ساختار شرکتی که توسط طرف خصوصی تأسیس می‌شود.
The contracting authority may require that the successful bidder establish a legal entity incorporated under the laws of [the enacting State], provided that a statement to	دستگاه اجرایی می‌تواند به پیشنهاددهنده منتخب الزام نماید تا نسبت به تأسیس نهاد حقوقی بر اساس قوانین و مقررات موضوعه اقدام نماید، به شرطی که الزام مزبور حسب مورد در

[۳۴] در مواردی که دستگاه اجرایی و طرف خصوصی از یک کشور یکسان باشند، قانون حاکم بر قرارداد مشارکت، قوانین و مقررات موضوعه همان کشور است؛ قانون حاکم عمدتاً در مواردی مطرح می‌شود که کشور متبوع دستگاه اجرایی (کشور میزبان پروژه) با کشوری که طرف خصوصی در آن مستقر است متفاوت باشد.



that effect was made in the pre-selection documents or in the request for proposals, as appropriate. Any requirement relating to the time frame for establishing such legal entity, its minimum capital and the procedures for obtaining the approval of the contracting authority to its statute and by-laws and significant changes therein shall be set forth in the PPP contract consistent with the terms of the request for proposals.	اسناد پیش‌ارزیابی یا درخواست برای پیشنهاد ذکر شده باشد. هرگونه الزامات مربوط به بازه زمانی تأسیس نهاد حقوقی، حداقل سرمایه و فرآیند اخذ تأییدیه دستگاه اجرایی در مورد اساسنامه و آیین‌نامه داخلی و تغییرات کلیدی آن می‌بایست در قرارداد مشارکت هماهنگ با شرایط مذکور در اسناد درخواست برای پیشنهاد معین گردد.
---	---



Model provision 36. Ownership of assets	ماده (۳۶) - مالکیت مستحدثات و دارایی‌های پروژه ^[۳۵]
The PPP contract shall specify, as appropriate, which assets are or shall be public property and which assets are or shall be the private partner's own property. The PPP contract shall in particular identify which assets belong to the following categories: (a) Assets, if any, that the private partner is required to return or transfer to the contracting authority or to another entity indicated by the	در مفاد قرارداد مشارکت حسب مورد، مشخص می‌شود که کدام دارایی‌های (مستحدثات) پروژه در مالکیت عمومی است/خواهد بود و کدام دارایی‌ها در مالکیت طرف خصوصی است/خواهد بود. همچنین در قرارداد مشارکت باید به‌طور خاص، وضعیت دارایی‌ها پروژه به شرح زیر تعیین شود: الف) دارایی‌ها که طرف خصوصی باید به دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی معین شده توسط دستگاه اجرایی، مطابق شرایط مندرج در قرارداد مشارکت

^[۳۵] مطابق ماده (۲۶) قانون مدنی اصلاحی ۱۳۵۸/۰۹/۱۲، «اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات و قلاع و خندق‌ها و خاکی‌های نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثه و ابنیه و عمارات دولتی و سیم‌های تلگرافی دولتی و موزه‌ها و کتابخانه‌های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و بالجملة آنچه از اموال منقول و غیرمنقول که دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد، قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت و ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد.»

به‌علاوه، مطابق ماده (۲۴) قانون مدنی «هیچکس نمی‌تواند طرق و شوارع عامه و کوچه‌هایی را که آخر آنها مسدود نیست تملک نماید.» و مطابق ماده (۲۵) همان قانون «هیچکس نمی‌تواند اموالی را که مورد استفاده عموم است و مالک خاص ندارد از قبیل پل‌ها و کاروانسراها و آب انبارهای عمومی و مدارس قدیمه و میدانگاه‌های عمومی تملک کند. و همچنین است قنوات و چاه‌هایی که مورد استفاده عموم است.»



contracting authority in accordance with the terms of the PPP contract; (b) Assets, if any, that the contracting authority, at its option, may purchase from the private partner; and (c) Assets, if any, that the private partner may retain or dispose of upon expiry or termination of the PPP contract.	تحويل دهد یا بازگرداند؛ (ب) دارایی‌ها که دستگاه اجرایی در صورت صلاحدید، می‌تواند از طرف خصوصی خریداری نماید؛ (پ) دارایی‌ها که پس از خاتمه یا فسخ قرارداد مشارکت، توسط طرف خصوصی حفظ یا بازیافت می‌شود.
Model provision 37. Acquisition of rights related to the project site	ماده (۳۷) - تملک زمین پروژه و سایر حقوق مربوطه
1. The contracting authority or other public authority under the terms of the law and the PPP contract shall make available to the private partner or, as appropriate, shall assist the private partner in obtaining such rights related to the	۱- دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی مطابق قوانین و مقررات موضوعه ^[۳۶] و قرارداد مشارکت، حسب مورد می‌بایست دسترسی و حقوق و منافع لازم در رابطه با زمین پروژه که برای اجرای پروژه مورد نیاز است را برای بخش خصوصی فراهم آورند یا برای

^[۳۶] از مهمترین قوانین مرتبط می‌توان به ماده (۵۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱، ماده (۹) قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶، ماده (۹) قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰، قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها مصوب ۱۳۶۷، لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸ و الحاقات بعدی آن و تبصره (۳) ماده واحده قانون اصلاح ماده (۱۰۱) قانون شهرداری مصوب ۱۳۹۰ اشاره نمود.



project site, including title thereto, as may be necessary for the implementation of the project. 2. Any compulsory acquisition of land that may be required for the implementation of the project shall be carried out in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that govern compulsory acquisition of private property by public authorities for reasons of public interest].	کسب حقوق مزبور، کمک‌های لازم را به بخش خصوصی ارائه نمایند. ۲- هر گونه تملک اجباری زمین که برای اجرای پروژه لازم باشد، می‌بایست مطابق قوانین و مقررات موضوعه^[۳۷] انجام گیرد.
Model provision 38. Easements	ماده (۳۸) - حق ارتفاق (حق عبور و دسترسی)
Option I 1. The contracting authority or other public authority under the terms of the law and the PPP contract shall make available to the	گزینه اول ۱- دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی مطابق قوانین و مقررات موضوعه^[۳۸] و قرارداد مشارکت، حسب مورد می‌بایست برخورداری از حق ورود و

^[۳۷] مشابه توضیحات شماره [۳۶]

^[۳۸] بند (۹) ماده (۵۰) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱ و ماده (۱) لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸ و الحاقات بعدی آن



private partner or, as appropriate, shall assist the private partner to enjoy the right to enter upon, transit through or do work or fix installations upon property of third parties, as appropriate and required for the implementation of the project in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that govern easements and other similar rights enjoyed by public utility companies and infrastructure operators under its laws].

Option II

1. The private partner shall have the right to enter upon, transit through or do work or fix installations upon property of third parties, as appropriate and required for the implementation of the project in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that govern easements and other similar rights enjoyed by public

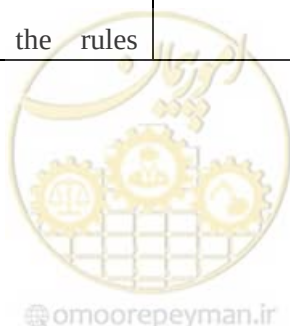
عبور یا انجام کار یا تعمیر تأسیسات در اموال اشخاص ثالث که برای اجرای پروژه مورد نیاز است را مطابق قوانین و مقررات موضوعه، برای بخش خصوصی فراهم آورند یا برای کسب حقوق مزبور، کمک‌های لازم را به بخش خصوصی ارائه نمایند.

گزینه دوم

۱- طرف خصوصی حسب مورد باید از حق ورود و عبور یا انجام کار یا تعمیر تأسیسات در اموال اشخاص ثالث که برای اجرای پروژه مورد نیاز است مطابق قوانین و مقررات موضوعه برخوردار باشد؛



utility companies and infrastructure operators under its laws]; 2. Any easements that may be required for the implementation of the project shall be created in accordance with [the enacting State indicates the provisions of its laws that govern the creation of easements for reasons of public interest].	۲- هر گونه حق ارتفاق که برای اجرای پروژه مورد نیاز است باید مطابق قوانین و مقررات موضوعه ایجاد شود.
Model provision 39. Financial arrangements	ماده (۳۹) - ترتیبات مالی
1. Where the private partner operates a facility used by the public or provides a service to the public under the PPP contract, the private partner shall have the right to charge, receive or collect tariffs or fees for the use of the facility or its services in accordance with the PPP contract. The PPP contract shall provide for methods and formulas for the establishment and adjustment of those tariffs or fees [in accordance with the rules	۱- در زمانی که طرف خصوصی مطابق قرارداد مشارکت، بهره‌برداری از مستحداثات زیربنایی عمومی را انجام می‌دهد یا خدمات عمومی به مردم ارائه می‌نماید، می‌بایست حق دریافت تعرفه و عوارض استفاده از خدمات را مطابق قرارداد مشارکت داشته باشد. در قرارداد مزبور می‌بایست روش‌ها و نحوه محاسبه میزان و تعدیل تعرفه‌ها و عوارض، مطابق ضوابط نهاد تنظیم مقررات مربوط مشخص شود.



established by the competent regulatory agency]. 2. The contracting authority shall have the power to agree to make direct payments to the private partner as a substitute for, or in addition to, tariffs or fees for the use of the facility or its services under paragraph 1. 3. Where the private partner operates a facility used by the public or provides a service to the contracting authority or other public body, the private partner shall have the right to the rental, usage fees or other payments set forth in the contract for the actual use or availability of the facility or its services in accordance with the PPP contract. The PPP contract shall provide for methods and formulas for the establishment and adjustment of those payments.	۲- دستگاه اجرایی می‌بایست اختیار لازم برای پرداخت مستقیم به طرف خصوصی را به‌عنوان جایگزین یا مکملی برای تعرفه‌ها و عوارض استفاده از مستحقات و خدمات، طبق بند اول این ماده داشته باشد. ۳- در زمانی که طرف خصوصی مطابق قرارداد مشارکت بهره‌برداری از مستحقات زیربنایی عمومی را انجام می‌دهد یا خدماتی را به دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی ارائه می‌نماید، می‌بایست حق دریافت اجاره، حق استفاده یا سایر دریافتی‌ها را تحت شرایط استفاده واقعی یا در دسترس بودن مستحقات و خدمات (در صورت عدم استفاده)، مطابق قرارداد مشارکت داشته باشد. روش‌ها و نحوه محاسبه میزان و تعدیل این پرداخت‌ها مطابق قرارداد مشارکت مشخص می‌شود.
--	--



Model provision 40. Security interests	ماده (۴۰) - حق وثیقه‌گذاری
1. Subject to any restriction that may be contained in the PPP contract, the private partner has the right to create security interests over any of its assets, rights or interests, including those relating to the infrastructure project, as required to secure any financing needed for the project, including, in particular, the following: (a) Security over movable or immovable property owned by the private partner or its interests in project assets; (b) A pledge of the proceeds of, and receivables owed to the private partner for, the use of the facility or the services it provides. 2. The shareholders of the private partner shall have the right to pledge or create any other security interest in their shares in the private partner.	۱- طرف خصوصی حق وثیقه‌گذاری را در قبال مستحقات، حقوق و منافع خود دارد از جمله موارد مرتبط با پروژه زیربنایی که مستلزم تأمین منابع مالی است، مگر در صورت وجود محدودیت در قرارداد مشارکت؛ وثیقه‌گذاری به‌ویژه در موارد زیر انجام می‌شود: الف) وثیقه برای اموال منقول یا غیرمنقول متعلق به طرف خصوصی یا منافع وی در مستحقات و دارایی‌های پروژه؛ ب) وثیقه برای عواید و دریافتنی‌های متعلق به طرف خصوصی که ناشی از بهره‌برداری مستحقات زیربنایی یا ارائه خدمات آن است. ۲- سهامداران طرف خصوصی حق دارند نسبت به سهام متعلق به خود، وثیقه‌گذاری یا هرگونه تضمینی دیگری انجام دهند.

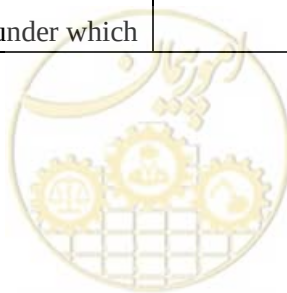


3. No security under paragraph 1 may be created over public property or other property, assets or rights needed for the provision of a public service, where the creation of such security is prohibited by the law of [the enacting State].	۳- در صورتی که ایجاد وثیقه‌های مزبور در بند اول این ماده، توسط قوانین و مقررات موضوعه ^[۳۹] منع شده باشد، هیچ وثیقه‌ای را نمی‌توان بر اموال عمومی یا سایر اموال و دارایی‌ها یا حقوق مورد نیاز برای ارائه خدمات عمومی، طبق بند یادشده ایجاد کرد.
Model provision 41. Assignment of the PPP contract	ماده (۴۱) - واگذاری قرارداد مشارکت به اشخاص ثالث
Except as otherwise provided in model provision 40, the rights and obligations of the private partner under the PPP contract may not be assigned to third parties without the consent of the contracting authority. The PPP contract shall set forth the conditions under which the	به جز در مواردی که در ماده (۴۰) قانون اشاره شده است، حقوق و تعهدات طرف خصوصی تحت قرارداد مشارکت، بدون رضایت دستگاه اجرایی قابل انتقال و واگذاری به اشخاص ثالث نیست. ضوابط و شرایطی که دستگاه اجرایی رضایت خود را برای واگذاری حقوق و تعهدات طرف خصوصی به اشخاص ثالث اعلام

^[۳۹] مطابق توضیحات شماره [۳۵]، مستحذات و دارایی‌های پروژه زیربنایی، جزئی از اموال عمومی محسوب شده و وثیقه‌گذاری آنها ممنوع است، اما طرف خصوصی می‌تواند حقوق ناشی از قرارداد مشارکت را برای وثیقه‌گذاری استفاده نماید. بر این اساس، قوانینی از جمله قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانک‌ها مصوب ۱۳۸۶ و قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی به بانک‌ها و دستگاه‌ها و سایر مؤسسات و شرکت‌های دولتی به‌منظور تسهیل امر سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال بیشتر در طرح‌های تولیدی و صادراتی مصوب ۱۳۸۰ وجود دارد.



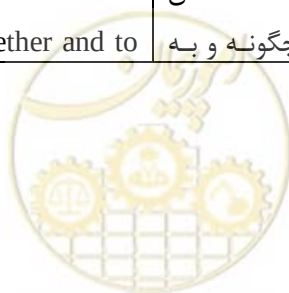
contracting authority shall give its consent to an assignment of the rights and obligations of the private partner under the PPP contract, including the acceptance by the new private partner of all obligations thereunder and evidence of the new private partner's technical and financial capability as necessary for providing the service.	می‌نماید، در قرارداد مشارکت معین می‌شود؛ از جمله پذیرش کلیه تعهدات توسط طرف خصوصی جدید و دلایل مبنی بر توانایی فنی و مالی طرف خصوصی جدید مورد نیاز برای ارائه خدمات.
Model provision 42. Transfer of controlling interest in the private partner	ماده (۴۲) - انتقال سهام کنترلی در شرکت پروژه متعلق به طرف خصوصی
Except as otherwise provided in the PPP contract, a controlling interest in the private partner or the interest of a shareholder whose participation in the project company is deemed as essential for the successful maintenance and operation of the project may not be transferred to third parties without the consent of the contracting authority. The PPP contract shall set forth the conditions under which	سهام کنترلی در شرکت پروژه متعلق به طرف خصوصی یا سهام مربوط به اشخاصی که سهامداری آنها برای نگهداری و بهره‌برداری از پروژه ضروریست، بدون رضایت دستگاه اجرایی، قابل انتقال به اشخاص ثالث نیست، مگر در مواردی که در قرارداد مشارکت طوری دیگری شرط شده باشد. شرایط اخذ رضایت دستگاه اجرایی در قرارداد مشارکت مشخص می‌شود.



consent of the contracting authority may be given.	
Model provision 43. Operation of infrastructure	ماده (۴۳) - بهره‌برداری از مستحداثات پروژه
1. The PPP contract shall set forth, as appropriate, the extent of the private partner's obligations to ensure: (a) The modification of the service so as to meet the demand for the service; (b) The continuity of the service; (c) The provision of the service under essentially the same conditions for all users; (d) The non-discriminatory access, as appropriate, of other service providers to any public infrastructure network operated by the private partner. 2. The private partner shall have the right to issue and enforce rules governing the use of the facility, subject to the approval of the	۱- در قرارداد مشارکت حسب مورد، میزان تعهدات طرف خصوصی جهت حصول اطمینان از تحقق موارد زیر پیش‌بینی می‌شود: الف) اعمال تغییرات در خدمات به‌نحوی که مطابق با خدمات مورد نیاز باشد؛ ب) تداوم ارائه خدمات؛ پ) در دسترس بودن خدمات با شرایط یکسان برای عموم مردم؛ ت) دسترسی بدون تبعیض برای سایر ارائه‌دهندگان خدمات به هر شبکه مستحداثات زیربنایی عمومی که توسط طرف خصوصی اداره می‌شود. ۲- طرف خصوصی می‌بایست حق تعیین و اعمال ضوابط حاکم بر استفاده از مستحداثات زیربنایی را داشته باشد، مشروط بر اینکه توسط دستگاه اجرایی یا



contracting authority or a regulatory body.	نهاد تنظیم مقررات تأیید شده باشد.
Model provision 44. Compensation for specific changes in legislation	ماده (۴۴) - جبران خسارات ناشی از تغییرات در قوانین و مقررات
The PPP contract shall set forth the extent to which the private partner is entitled to compensation in the event that the cost of the private partner's performance of the PPP contract has substantially increased or that the value that the private partner receives for such performance has substantially diminished, as compared with the costs and the value of performance originally foreseen, as a result of changes in legislation or regulations specifically applicable to the infrastructure facility or the services it provides.	در صورتی که قوانین و مقررات مرتبط با مستحدثات یا خدمات زیربنایی موضوع قرارداد مشارکت تغییر کند و متعاقب آن، هزینه‌های اجرای قرارداد مشارکت نسبت به میزان پیش‌بینی در قرارداد به‌طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یابد یا ارزش عواید دریافتی طرف خصوصی نسبت به میزان پیش‌بینی در قرارداد به‌طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یابد، میزان جبران خساراتی که طرف خصوصی مستحق دریافت آن است در قرارداد مشارکت مشخص می‌شود.
Model provision 45. Amendment of the PPP contract	ماده (۴۵) - الحاقیه قرارداد مشارکت
1. Without prejudice to model provision 44, the PPP contract shall further set forth the whether and to	۱- بدون نقض مفاد ماده (۴۴) این قانون، در قرارداد مشارکت مشخص می‌شود که طرف خصوصی چگونه و به



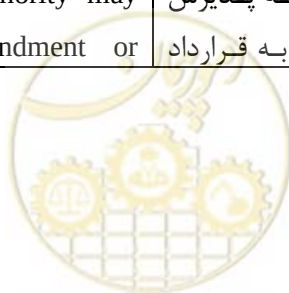
what extent the private partner is entitled to request the amendment of the PPP contract in the event that the cost of the private partner's performance of the PPP contract has substantially increased or that the value that the private partner receives for such performance has substantially diminished, as compared with the costs and the value of performance originally foreseen, as a result of: (a) Changes in economic or financial conditions; or (b) Changes in legislation or regulations not specifically applicable to the infrastructure facility or the services it provides; provided that the economic, financial, legislative or regulatory changes: • Occur after the conclusion of the contract; • Are beyond the control of the private partner; and	چه میزان می تواند تحت شرایط افزایش قابل توجه هزینه های اجرای پروژه یا کاهش عواید دریافتی نسبت به مقادیر پیش بینی شده در قرارداد مشارکت، برای قرارداد مزبور درخواست الحاقیه نماید؛ شرایطی از جمله: الف) تغییرات در شرایط اقتصادی و مالی؛ یا ب) تغییرات در قوانین و مقررات که به طور خاص به مستحقات یا خدمات زیربنایی موضوع قرارداد مشارکت ارتباط ندارد؛ مشروط به اینکه تغییرات یادشده مطابق شرایط زیر باشد: - بعد از انعقاد قرارداد اتفاق افتاده باشد؛ - خارج از کنترل طرف خصوصی باشد؛
---	--



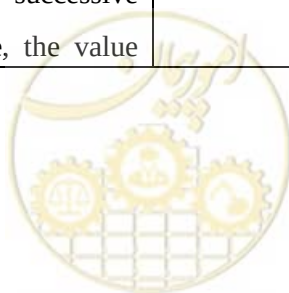
• Are of such a nature that the private partner could not reasonably be expected to have taken them into account at the time the PPP contract was negotiated or to have avoided or overcome their consequences. 2. Subject to the provisions of paragraph 5, the contracting authority and the private partner may agree to expand the scope of the PPP contract to include additional works or services to be provided by the private partner that were not included in the initial contract but have since become necessary and for the performance of which it would not be in the public interest to select another private partner: (i) Because of economic or technical reasons such as requirements of interchangeability or interoperability with existing equipment, services or installations procured under the initial contract;	- ماهیت تغییرات به گونه‌ای باشد که از طرف خصوصی انتظار پیش‌بینی آن در زمان انجام مذاکرات یا اجتناب و غلبه بر آثار آن توسط طرف خصوصی، منطقی نباشد. ۲- با در نظر گرفتن مفاد بند پنجم این ماده، دستگاه اجرایی و طرف خصوصی می‌توانند برای افزایش محدوده قرارداد مشارکت با هدف منظور نمودن انجام کارها یا ارائه خدمات اضافی توسط طرف خصوصی توافق نمایند به شرطی که موارد اضافی مزبور قبلاً در قرارداد اولیه پیش‌بینی نشده بود اما بعداً برای اجرای صحیح قرارداد ضروری باشد و به دلایلی بکارگیری طرف خصوصی دیگری به صرفه و صلاح عمومی نباشد، از جمله: ۲-۱- به دلایل اقتصادی یا فنی مانند الزامات تعویض‌پذیری یا امکان استفاده مشترک از تجهیزات، خدمات و تأسیسات موجود که طی قرارداد اولیه ایجاد شده است؛ و
---	---



and	
(ii) Because the selection of another private partner would cause significant inconvenience or substantial duplication of costs for the contracting authority.	۲-۲- در صورتی که طرف خصوصی دیگری بکار گرفته شود، منجر به ایجاد مزاحمت کاری یا افزایش قابل توجه هزینه‌ها برای دستگاه اجرایی خواهد شد.
3. The PPP contract shall establish procedures for amending the terms of the PPP contract pursuant to paragraphs 1 and 2.	۳- در قرارداد مشارکت، مطابق بندهای اول و دوم، نحوه انجام الحاقیه به مفاد قرارداد معین می‌شود.
4. The contracting authority shall require the approval of [the enacting State indicates the public body or entity] for any amendments to the PPP contract:	۴- دستگاه اجرایی می‌بایست برای انجام الحاقیه به قرارداد مشارکت، تأیید سازمان/نهاد دولتی [..... نام دستگاه] را در شرایط زیر اخذ نماید:
(a) That exceed [the enacting State indicates the percentage] of the value of the original contract; or	الف) در مواردی که مبلغ الحاقیه بیشتر از درصد مبلغ اولیه قرارداد باشد؛ یا
(b) That provide for additional works or services to be provided by the private partner that were not included in the initial contract pursuant to paragraph 2.	ب) کارها یا خدمات اضافی که توسط طرف خصوصی انجام می‌شود، طبق بند دوم این ماده، در قرارداد اولیه پیش‌بینی نشده باشند.
5. The contracting authority may not accept any amendment or	۵- دستگاه اجرایی مجاز به پذیرش هیچگونه الحاقیه یا اصلاحیه به قرارداد



modification to the PPP contract of the type referred to in paragraph 2 that would render the contract substantially different in character from the one initially concluded. A modification shall be considered to be substantial where one or more of the following conditions is met: (a) The total value of the remuneration of the private partner resulting from the amendment would exceed [the enacting State indicates the percentage] of the combined sum of the present value of the proposed tolls, fees, unit prices and other charges over the contract period and the present value of the proposed direct payments by the contracting authority, if any, as considered by the contracting authority to evaluate proposals in accordance with model provision 19, paragraph 2 (a) and (b). Where several successive modifications are made, the value	مشارکت (طبق بند دوم) که منجر به تغییرات اساسی در قرارداد نسبت به ماهیت اولیه آن می‌شود، نخواهد بود. در صورتی که یک یا چند مورد از شرایط زیر وجود داشته باشد، تغییر اساسی تلقی می‌شود: الف) ارزش کل مبلغ پرداختی به طرف خصوصی ناشی از الحاقیه قرارداد از درصد جمع ارزش فعلی پیش‌بینی‌شده برای عوارض، تعرفه‌ها و قیمت‌های واحد در مدت قرارداد و ارزش فعلی پیش‌بینی‌شده برای پرداخت مستقیم توسط دستگاه اجرایی (در صورت وجود)، مطابق اجزای (الف) و (ب) بند دوم ماده (۱۹) این قانون، تجاوز نماید. در صورتی که چندین تغییر متوالی در قرارداد انجام شود، مقایسه ارزش، بر اساس ارزش تجمعی خالص تغییرات متوالی در دوره زمانی [دوره زمانی مورد نظر] انجام می‌شود.
--	---



shall be assessed on the basis of the net cumulative value of the successive modifications, in a period of [the enacting State indicates the desired time frame];

(b) The modification introduces conditions which, had they been part of the initial contract award procedure, would have allowed for the admission of bidders other than those initially selected or for the acceptance of a proposal other than that originally accepted or would have attracted additional participants in the contract award procedure;

(c) The modification extends the scope of the contract considerably;

(d) Where a new private partner replaces the one to which the contracting authority had initially awarded the contract in other cases than those provided for under model provision 47.

ب) تغییرات در قرارداد منجر به ایجاد شرایطی شود که اگر تغییرات در زمان ارجاع قرارداد انجام می‌شد، باعث انتخاب پیشنهاددهندگانی غیر از آنهایی که در ابتدا انتخاب شده بودند یا پذیرش پیشنهادی غیر از پیشنهادی که در ابتدا پذیرفته شده بود یا شرکت پیشنهاددهندگان بیشتری در فرآیند ارجاع قرارداد می‌گردید؛

پ) تغییرات به‌طور قابل توجهی محدوده قرارداد را گسترش دهد؛

ت) در صورتی که طرف خصوصی دیگری غیر از طرفی که در ابتدا انتخاب شده، جایگزین شود، به جز در موارد مذکور در ماده (۴۷).



Model provision 46. Takeover of an infrastructure project by the contracting authority	ماده (۴۶) - کنترل مستحذات پروژه توسط دستگاه اجرایی
Under the circumstances set forth in the PPP contract, the contracting authority has the right to temporarily take over the operation of the facility for the purpose of ensuring the effective and uninterrupted delivery of the service in the event of serious failure by the private partner to perform its obligations and to rectify the breach within a reasonable period of time after having been given notice by the contracting authority to do so.	تحت شرایط مندرج در قرارداد مشارکت، در صورت عدم توانایی طرف خصوصی در انجام تعهدات یا عدم جبران موارد نقض شده در مهلت معقولی که دستگاه اجرایی به وی اعلام می نماید، دستگاه اجرایی مجاز است به صورت موقت، کنترل بهره برداری مستحذات را با هدف ارائه بدون وقفه و کارای خدمات در اختیار گیرد.
Model provision 47. Substitution of the private partner	ماده (۴۷) - جایگزینی طرف خصوصی
The contracting authority may agree with the entities extending financing for an infrastructure project and the private partner to provide for the substitution of the private partner by a new entity or	در موارد نقض جدی مفاد قرارداد توسط طرف خصوصی یا رویدادهای دیگری که فسخ قرارداد مشارکت را توجیه می کند یا سایر شرایط مشابه، دستگاه اجرایی مجاز است طی توافق با نهادهای تأمین مالی برای پروژه زیربنایی و طرف



person appointed to perform under the existing PPP contract upon serious breach by the private partner or other events that could otherwise justify the termination of the PPP contract or other similar circumstances.	خصوصی، نسبت به جایگزینی نهاد یا شخص دیگری به جای طرف خصوصی موجود اقدام نماید.
V. Duration, extension and termination of the PPP contract	فصل پنجم - مدت، تمدید و خاتمه و فسخ قرارداد مشارکت
1. Duration and extension of the PPP contract	مبحث اول - مدت و تمدید قرارداد مشارکت
Model provision 48. Duration of the PPP contract	ماده (۴۸) - مدت قرارداد مشارکت
The PPP contract shall set forth its duration, which shall take into account the following factors: (a) The nature and amount of investment required to be made by the private partner; (b) The normal amortization period for the particular facilities and installations to be built, expanded, refurbished or renovated under the contract; (c) The contracting authority's	مدت قرارداد مشارکت با در نظر گرفتن عوامل زیر تعیین می‌شود: الف) ماهیت و میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز که توسط طرف خصوصی انجام می‌شود؛ ب) دوره استهلاک معمول برای مستحقات یا تأسیساتی که مطابق قرارداد، احداث، توسعه، بازسازی یا نوسازی می‌شوند؛ پ) نیازها و الزامات دستگاه اجرایی در



needs and requirements in relation to the facilities or services concerned;	ارتباط با مستحدثات یا خدمات مورد نظر؛
(d) Any relevant policies concerning the competition and market structure for the infrastructure or service sector concerns, as laid down in applicable laws and regulations.	ت) هر گونه سیاست مرتبط با رقابت و ساختار بازار برای بخش زیربنایی یا خدمات ذی ربط، که در قوانین و مقررات موضوعه تعیین شده است.
Model provision 49. Extension of the PPP contract	ماده (۴۹) - تمدید قرارداد مشارکت
The contracting authority may not agree to extend the duration of the PPP contract except as a result of the following circumstances:	دستگاه اجرایی مجاز به تمدید قرارداد مشارکت به جز در موارد زیر نیست:
(a) Delay in completion or interruption of operation due to circumstances beyond the reasonable control of either party;	الف) تأخیر در تکمیل یا ایجاد وقفه در بهره‌برداری به دلایلی خارج از کنترل طرفین قرارداد؛
(b) Project suspension brought about by acts of the contracting authority or other public authorities;	ب) تعلیق پروژه ناشی از اقدامات دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی؛
(c) Increase in costs arising from requirements of the contracting	پ) افزایش هزینه‌های ناشی از تأمین الزامات دستگاه اجرایی که در قرارداد



authority not originally foreseen in the PPP contract, if the private partner would not be able to recover such costs without such extension; or (d) [Other circumstances, as specified by the enacting State].	مشارکت پیش‌بینی نشده است، به شرطی که طرف خصوصی بدون تمدید قرارداد امکان تأمین هزینه‌های مزبور را نداشته باشد؛ یا ت) [سایر شرایط مطابق قوانین و مقررات موضوعه].
2. Termination of the PPP contract	مبحث دوم - خاتمه یا فسخ قرارداد
Model provision 50. Termination of the PPP contract by the contracting authority	ماده (۵۰) - فسخ قرارداد مشارکت توسط دستگاه اجرایی
The contracting authority may terminate the PPP contract: (a) In the event that it can no longer be reasonably expected that the private partner will be able or willing to perform its obligations, owing to insolvency, serious breach or otherwise; (b) For compelling reasons of public interest, subject to payment of compensation to the private partner, the terms of the compensation to be as agreed in the	دستگاه اجرایی در شرایط زیر مجاز به فسخ قرارداد مشارکت است: الف) در صورتی که به‌طور منطقی نمی‌توان انتظار داشت که طرف خصوصی توانایی یا تمایل برای انجام تعهدات خود را داشته باشد، به دلایل توقف مالی (قبل از ورشکستگی)، نقض جدی یا موارد دیگر؛ ب) به دلایل منطقی در جهت منافع عمومی، مشروط به پرداخت خسارت به طرف خصوصی. شرایط پرداخت خسارت مطابق قرارداد مشارکت توافق می‌شود؛

PPP contract; (c) [Other circumstances that the enacting State might wish to add].	پ) [سایر شرایط مطابق قوانین و مقررات یا شرایطی که دستگاه اجرایی تعیین می‌کند]
Model provision 51. Termination of the PPP contract by the private partner	ماده (۵۱) - خاتمه قرارداد مشارکت توسط طرف خصوصی
The private partner may not terminate the PPP contract except under the following circumstances: (a) In the event of serious breach by the contracting authority or other public authority of its obligations in connection with the PPP contract and subject to a final finding by the dispute settlement body agreed by the parties in accordance with model provision 55 or in the contract; (b) If the conditions for a revision of the PPP contract under model provision 45, paragraph 1, are met, but the parties have failed to agree on a revision of the PPP contract; or (c) If it would be manifestly	طرف خصوصی مجاز به خاتمه قرارداد مشارکت به جز در موارد زیر نیست: الف) در صورتی که نقض جدی در انجام تعهدات توسط دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی در ارتباط با قرارداد مشارکت اتفاق افتد، مشروط به نتیجه‌گیری نهایی توسط هیأت حل اختلاف مورد توافق طرفین مطابق ماده (۵۵) یا مفاد قرارداد؛ ب) اگر شرایط مندرج در بند اول ماده (۴۵) برای بازنگری در قرارداد مشارکت وجود داشته باشد، اما طرفین قادر به انجام توافق برای بازنگری در قرارداد نباشند؛ یا پ) در صورتی که به طرز آشکاری، انتظار



unreasonable to expect the private partner to continue performing under the contract as a result of: (i) Failure by a public authority to provide support or perform other acts which under the term of the PPP contract or the law are required for the implementation of the project; or (ii) A substantial increase in the cost of the private partner's performance of the PPP contract or a substantial decrease of the value that the private partner receives for such performance as a result of acts or omissions of the contracting authority or other public authorities, for instance, pursuant to model provision 33, subparagraphs (h) and (i), and the parties have failed to agree on a revision of the PPP contract pursuant to model provision 33, subparagraph (l).	اینکه طرف خصوصی به دلایل زیر فعالیت خود را تحت قرارداد ادامه دهد غیرمنطقی باشد: پ-۱) عدم امکان ارائه حمایت یا سایر اقدامات توسط دستگاه اجرایی که مطابق مفاد قرارداد یا قوانین و مقررات برای اجرای پروژه ضروری است؛ یا پ-۲) افزایش قابل توجه در هزینه‌های طرف خصوصی برای اجرای قرارداد مشارکت یا کاهش قابل توجه ارزش عواید دریافتی برای اجرای قرارداد که ناشی از فعل یا ترک فعل دستگاه اجرایی یا سایر نهادهای دولتی است، به‌عنوان مثال اقدامات اجزای (ح) و (خ) ماده (۳۳)، و همچنین عدم امکان توافق طرفین برای بازنگری در قرارداد مشارکت طبق بند اول ماده (۳۳).
---	--



Model provision 52. Termination of the PPP contract by either party	ماده (۵۲) - خاتمه قرارداد توسط طرفین
The PPP contract shall provide for either party to terminate the PPP contract in the event that the performance of its obligations is rendered impossible by circumstances beyond either party's reasonable control. The PPP contract shall also set forth the procedure for such termination, in particular the prior notice to be given to the other contracting party. The parties shall also have the right to terminate the PPP contract by mutual consent.	در قرارداد مشارکت باید امکان خاتمه قرارداد توسط هر یک از طرفین وجود داشته باشد به شرطی که انجام تعهدات به دلیل شرایطی خارج از کنترل منطقی هر یک از طرفین غیرممکن می شود. در قرارداد مشارکت فرآیند خاتمه مزبور نیز مشخص می شود خصوصاً اعلام قبلی که باید به طرف دیگر قرارداد داده شود. همچنین طرفین قرارداد باید اختیار خاتمه قرارداد بر اساس رضایت متقابل را داشته باشند.
3. Arrangements upon termination or expiry of the PPP contract	مبحث سوم - اقدامات پس از خاتمه/فسخ یا انقضای قرارداد مشارکت
Model provision 53. Compensation upon termination of the PPP contract	ماده (۵۳) - جبران خسارات در خاتمه قرارداد مشارکت
The PPP contract shall stipulate how compensation due to either party is calculated in the event of termination of the PPP contract,	در قرارداد مشارکت باید نحوه محاسبه جبران خسارات هر یک از طرفین در شرایط خاتمه قرارداد معین شود، از جمله حسب مورد، نحوه جبران برای



providing, where appropriate, for compensation for the fair value of works performed under the PPP contract, costs incurred or losses sustained by either party, including, as appropriate, lost profits.	ارزش عادلانه کارهای انجام شده تحت قرارداد مشارکت، هزینه‌های متحمل شده یا زیان‌های وارده توسط هر یک از طرفین و سود از دست رفته، در نظر گرفته می‌شود.
Model provision 54. Wind-up and transfer measures	ماده (۵۴) - اقدامات مربوط به انتقال مستحقات
The PPP contract shall provide, as appropriate, for: (a) Mechanisms and procedures for the transfer of assets to the contracting authority; (b) The compensation to which the private partner may be entitled in respect of assets transferred to the contracting authority or to a new private partner or purchased by the contracting authority; (c) The transfer of technology required for the operation of the facility; (d) The training of the contracting authority's personnel or of a	در قرارداد مشارکت، حسب مورد، موارد زیر تعیین می‌شود: الف) سازوکار و نحوه انتقال مستحقات و دارایی‌ها به دستگاه اجرایی؛ ب) جبران خساراتی که ناشی از انتقال مستحقات و دارایی‌ها به دستگاه اجرایی یا طرف خصوصی دیگر یا تملک آنها توسط دستگاه اجرایی، به طرف خصوصی وارد می‌شود؛ پ) انتقال فناوری لازم برای بهره‌برداری از مستحقات؛ ت) آموزش کارکنان دستگاه اجرایی یا طرف خصوصی جانشین که مسئول



successor private partner in the operation and maintenance of the facility; (e) The provision, by the private partner, of continuing support services and resources, including the supply of spare parts, if required, for a reasonable period after the transfer of the facility to the contracting authority or to a successor private partner; (f) Mechanisms and procedures for the decommissioning of the infrastructure, including the preparation of a decommissioning plan and the parties' respective obligations for carrying it out and their financial obligations in that respect.	بهره‌برداری و نگهداری از مستحداثات است؛ ث) ارائه خدمات و پشتیبانی مستمر توسط طرف خصوصی، از جمله تأمین قطعات یدکی در صورت نیاز، برای مدت معقولی پس از انتقال مستحداثات به دستگاه قراردادی یا طرف خصوصی جانشین؛ ج) سازوکار و نحوه تخریب و برچیدن مستحداثات زیربنایی از جمله تهیه طرح تخریب و برچیدن و تعهدات مربوط به اقدامات اجرایی طرفین و تعهدات مالی.
VI. Settlement of disputes	فصل ششم - حل و فصل اختلافات
Model provision 55. Disputes between the contracting authority and the private partner	ماده (۵۵) - اختلافات بین دستگاه اجرایی و طرف خصوصی
Any disputes between the contracting authority and the	هر گونه اختلاف بین دستگاه اجرایی و طرف خصوصی باید از طریق سازوکار



private partner shall be settled through the dispute settlement mechanisms agreed by the parties in the PPP contract.	حل اختلاف مورد توافق طرفین در قرارداد مشارکت حل و فصل شود.
Model provision 56. Disputes involving customers or users of the infrastructure facility, or other parties	ماده (۵۶) - اختلافات مربوط به مشتریان یا کاربران مستحداثات زیربنایی یا دیگر اشخاص
Where the private partner provides services to the public or operates infrastructure facilities accessible to the public, the contracting authority may require the private partner to establish simplified and efficient mechanisms for handling claims submitted by customers or users of the infrastructure facility, as well as by other parties affected by the project.	در صورتی که طرف خصوصی خدماتی را به عموم ارائه می‌دهد یا بهره‌برداری مستحداثات زیربنایی در دسترس عموم را انجام می‌دهد، دستگاه اجرایی مجاز است به طرف خصوصی الزام نماید تا سازوکار ساده و مؤثری را برای رسیدگی به شکایات مشتریان یا کاربران مستحداثات زیربنایی یا سایر اشخاص متأثر از پروژه ایجاد نماید.
Model provision 57. Other disputes	ماده (۵۷) - سایر اختلافات
1. The private partner and its shareholders shall be free to choose the appropriate mechanisms for settling disputes among themselves. 2. The private partner shall be free	۱- طرف خصوصی و سهامداران وی مجاز هستند سازوکار مناسب برای حل اختلاف مابین خود را انتخاب نمایند. ۲- طرف خصوصی مجاز است برای



to agree on the appropriate mechanisms for settling disputes between itself and its lenders, contractors, suppliers and other business partners.	سازوکار مناسب حل اختلاف مابین خود و وام‌دهندگان، پیمانکاران، تأمین‌کنندگان و سایر شرکای تجاری توافق نماید.
--	--



**Islamic Republic of Iran
Plan and Budget Organization**

UNCITRAL Model Legislative Provisions on Public-Private Partnerships (2020)

No. 860

Last Edition: 08-06-2022

**Deputy of Technical, Infrastructure and Production Affairs
Department of Technical & Executive affairs, Consultants and
Contractors**

nezamfanni.ir

2022



omoorepeyman.ir